

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง

FACTORS AFFECTING LOAN REPAYMENT OF MEMBERS OF
LAMPANG AGRICULTURAL COOPERATIVE, LTD.,
MUANG DISTRICT, LAMPANG PROVINCE

นางสาวเกษมณี หลงมา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

พ.ศ. 2544

ลิขสิทธิ์ของโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

001/45

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สาขารวม)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สาขา

เศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร

สาขาวิชา

ภาควิชา

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง
จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

FACTORS AFFECTING LOAN REPAYMENT OF MEMBERS OF
LAMPANG AGRICULTURAL COOPERATIVE, LTD., MUANG DISTRICT,
LAMPANG PROVINCE

นามผู้วิจัย

นางสาวเกษมณี หลงมา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ)

วันที่ 22 เดือน พ.ย. พ.ศ. 44

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์วิเชียร วันชัชชาวิน)

วันที่ 22 เดือน พ.ย. พ.ศ. 2544

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์น้ำเพชร วินิจชัยกุล)

วันที่ 22 เดือน พ.ย. พ.ศ. 2544

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ต้นวัฒนากุล)

วันที่ 22 เดือน พ.ย. พ.ศ. 2544

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(อาจารย์สรอายุ เพิ่มพูล)

ประธานกรรมการ โครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 30 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ ความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

เมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

โดย

นางสาวเกษมณี หลงมา

พฤศจิกายน 2544

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.รัตนา โทธิสุวรรณ

ภาควิชา/ คณะ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด 2) ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ จำนวน 106 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในการศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โปรแกรม SPSS/PC⁺ เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ เิงพรรณนา ซึ่งอธิบายข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านอื่น ๆ ได้แก่การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และมีขนิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ส่วนการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิก ทำวิเคราะห์จากแบบจำลองโดยวิธีสมการถดถอยพหุคูณ (multiple linear regression) และประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least squares) เพื่อให้ได้มาซึ่งแบบจำลองเชิงเส้นตรงของความสัมพันธ์ ตัวแปรต่าง ๆ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (ร้อยละ 72.64) อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 53.77) การศึกษาในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 48.11) มีอาชีพปัจจุบันเป็นเกษตรกร (ร้อยละ 97.17) และภาวะทางเศรษฐกิจพบว่า สมาชิกมีขนาดของฟาร์มเฉลี่ยครัวเรือนละ 8 ไร่ รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยครัวเรือนละ 46,180.73 บาท

ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 39,175.14 บาทต่อครัวเรือน รายได้สุทธิเฉลี่ย 7,005.59 บาทต่อครัวเรือน และพบว่าสมาชิกมีหนี้สินหลายแห่งนอกเหนือจากสหกรณ์ (ร้อยละ 48)

ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ พบว่ามี 6 ปัจจัยที่สำคัญ คือ รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (X_1) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (X_2) การมีหนี้สินหลายแห่ง (X_3) ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติให้แก่สมาชิก (X_4) ประเภทของหลักประกันสินเชื่อ (X_5) และขนาดของฟาร์ม (X_6) เรียงตามลำดับ ซึ่งทำให้สมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้สินได้ตามกำหนด จึงทำให้มีหนี้ค้างชำระจำนวนมาก

สำหรับปัญหาและอุปสรรค พบว่า การค้างชำระหนี้ของสมาชิกนั้น เป็นผลมาจากสมาชิกมีหนี้หลายแห่งหรือกู้เงินจากสหกรณ์หลายสัญญา มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายขนาดของฟาร์มมีขนาดเล็ก ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติจะมากตามประเภทและมูลค่าของหลักประกัน ปริมาณหนี้ค้างชำระก็จะยิ่งมีมากขึ้น แนวทางในการแก้ปัญหาคือ สหกรณ์ควรส่งเสริมสมาชิกให้มีรายได้เสริมเพิ่มขึ้น เช่น การแปรรูปสินค้าเกษตร ส่งเสริมการปลูกพืชครบวงจร ส่งเสริมให้พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยประสานกับภาคเอกชนรับซื้อผลผลิตในราคาประกัน ให้ความรู้ทางด้านวิชาการในผลิตแก่สมาชิก พัฒนาเทคโนโลยี แนะนำการวางแผนใช้จ่ายเงิน ตลอดจนควบคุมต้นทุนการผลิต พร้อมทั้งขอความร่วมมือกับแหล่งเงินกู้อื่นในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ และปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ โดยพิจารณาว่าสมาชิกมีหนี้สินเดิมกับสหกรณ์แล้วจำนวนเท่าใด ถ้าอนุมัติเงินกู้เพิ่มเติมแล้วสมาชิกจะมีความสามารถชำระหนี้สินได้ตามกำหนดหรือไม่ ในส่วนของสมาชิกสหกรณ์ควรแนะนำให้สมาชิกพิจารณาถึงความจำเป็นและเหมาะสมในการใช้จ่ายเงินตามฐานะของตนเอง จึงจะทำให้มีความสามารถในการชำระหนี้สินสหกรณ์ได้

ABSTRACT

Abstract of thesis submitted to the Graduate School Project of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Cooperative Economics

**FACTORS AFFECTING LOAN REPAYMENT OF MEMBERS OF
LAMPANG AGRICULTURAL COOPERATIVE, LTD.,
MUANG DISTRICT, LAMPANG PROVINCE**

By

KETMANEE RONGMA

NOVEMBER 2001

Chairman: Dr. Ratana Pothisuwan
Department/ Faculty: Department of Agricultural Economics and Cooperatives,
Faculty of Agricultural Business

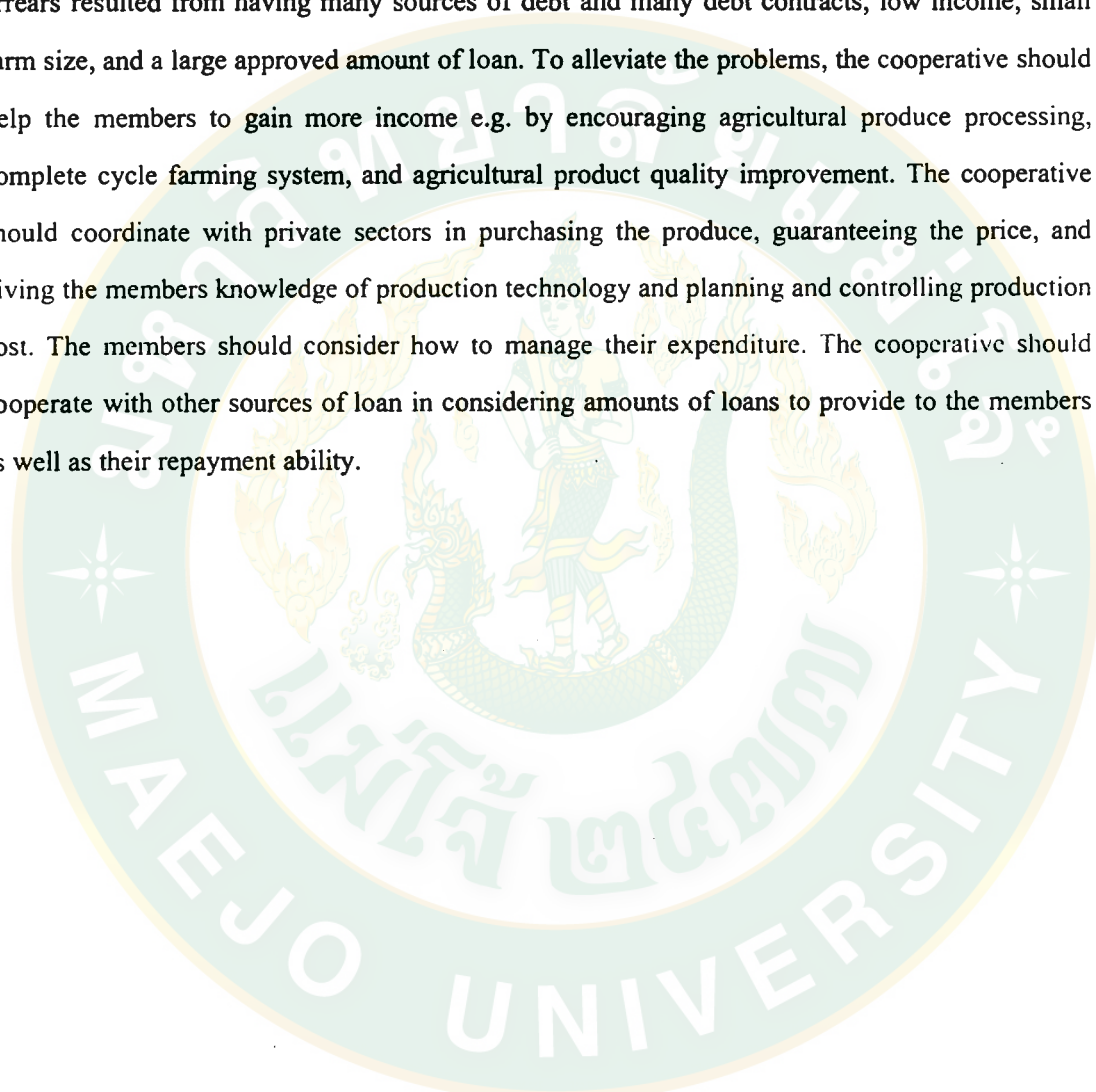
The objectives of this research were to study: 1) factors affecting loan repayment of members of Lampang Agricultural Cooperative, Ltd. and 2) their loan repayment problems and obstacles.

The data were collected by means of questionnaires from 106 members, sampled by the stratified random sampling method from those in arrears with repayment to the cooperative. The collected data were analysed by using the SPSS program and descriptive statistics to find out frequency, percentage and arithmetic mean. Factors affecting loan repayment were analysed by using multiple linear regression and ordinary least squares to find out relationships of variables.

The findings revealed that most of the respondents were male (72.64%), 50 years of age or over (53.77%), had finished a primary school (48.11%) and were farmers (97.17%). Their average farm size was 8 rai/household; average total household income, 46,180.73 baht; average total household expense, 39,175.14 baht; and average net income, 7,005.59 baht. The members had other debts, apart from those with the cooperative (48%).

Six important factors affecting the members' loan repayment were total household income (X_4), total household expense (X_5), other debts (X_6), approved amounts of loans (X_7), types of loan guarantee (X_8), and farm size (X_3).

In the aspects of problems and obstacles, the findings showed that the members' arrears resulted from having many sources of debt and many debt contracts, low income, small farm size, and a large approved amount of loan. To alleviate the problems, the cooperative should help the members to gain more income e.g. by encouraging agricultural produce processing, complete cycle farming system, and agricultural product quality improvement. The cooperative should coordinate with private sectors in purchasing the produce, guaranteeing the price, and giving the members knowledge of production technology and planning and controlling production cost. The members should consider how to manage their expenditure. The cooperative should cooperate with other sources of loan in considering amounts of loans to provide to the members as well as their repayment ability.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้จะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงลงได้หากปราศจากความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร. รัตนา โพธิสุวรมณ ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์วิเชียร วันชัยนาวิน และ อาจารย์น้ำเพชร วินิจฉัยกุล คณะกรรมการที่ปรึกษา คุณสุวิรัช ไชยเทพ สหกรณ์จังหวัดลำปาง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกและอาจารย์บุญสม สุขจิตต์ กรรมการผู้แทนโครงการบัณฑิต วิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด และผู้ช่วย ศาสตราจารย์จรรยา อภิชาติกุลที่ได้กรุณาตรวจบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ตลอดจนอาจารย์วาสนา ป้องพาล ที่ได้กรุณาตรวจรูปเล่มงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์

ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ตลอดจนคณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและสมาชิก สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จึงขอ ขอบคุณทุกท่านมาในโอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา ผู้เป็นกำลังใจและสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ทำ วิทยานิพนธ์สำเร็จตามความมุ่งหวัง พร้อมทั้ง พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่เป็นกำลังใจอยู่เบื้องหลัง ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

เกษมณี หลงมา

พฤศจิกายน 2544

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาในการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
ภาคสรุป	27
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	28
สมมติฐานในการวิจัย	29
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	31
สถานที่ดำเนินการวิจัย	31
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	31
ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	36
การทดสอบแบบสอบถาม	36
การรวบรวมข้อมูล	37
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษาและวิจารณ์	40
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด	40
เพศ	40
อายุ	41
การศึกษา	41
อาชีพปัจจุบัน	42
จำนวนแรงงานในครัวเรือน	43
จำนวนแรงงานในการเกษตร	43
จำนวนแรงงานประกอบอาชีพอื่น	44
การนำเงินกู้ที่ได้รับนำไปใช้	44
ขนาดพื้นที่ฟาร์มเพื่อใช้ในการเพาะปลูก	45
จำนวนพื้นที่ฟาร์มเพื่อใช้ในการเลี้ยงสัตว์	46
รายได้จากการเกษตรของครัวเรือน	47
รายได้นอกการเกษตรของครัวเรือน	47
ค่าใช้จ่ายในการเกษตรของครัวเรือน	48
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนรวม	49
รายได้สุทธิในครัวเรือน	50
แหล่งเงินกู้อื่นของสมาชิกนอกเหนือจากสหกรณ์	51
จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกกู้จากสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด	51
ลักษณะสินเชื่อที่สมาชิกสหกรณ์ได้รับ	52
ประเภทหลักประกันสินเชื่อที่ใช้ในการค้ำประกันเงินกู้	52
การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้ของพนักงานสหกรณ์	53
การได้รับหนังสือเตือนการชำระหนี้คืนเงินกู้ก่อนถึงกำหนดชำระจริง	54
การติดตามทวงหนี้ในรอบปี จากพนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์	54
วิธีการติดตามทวงถามหนี้ของพนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์	55
การได้รับความสะดวกในการติดต่อชำระหนี้	56
ความสามารถในการชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ให้กับสหกรณ์	57

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์	57
ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	
เมืองลำปาง จำกัด	58
การคัดเลือกตัวแปรอิสระในสมการถดถอย	62
ผลการวิเคราะห์	65
การทดสอบสมมติฐาน	70
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	
เมืองลำปาง จำกัด	72
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	74
สรุปผล	74
ข้อเสนอแนะ	79
ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา	79
ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	85
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	91

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความสามารถในการชำระหนี้ที่ถึงกำหนดของสมาชิกปีบัญชี 2537-2541	4
2	จำนวนกลุ่ม กลุ่มที่และจำนวนสมาชิก จำแนกตามตำบลต่าง ๆ ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง	9
3	จำนวนประชากรแบ่งตามประเภทหนี้	32
4	ประเภทหนี้ค้ำชำระแบ่งตามเวลาที่ค้ำชำระ	32
5	จำนวนสัญญาหนี้ระยะสั้นที่ค้ำชำระ แยกตามระดับอายุหนี้ค้ำชำระ	34
6	จำนวนสัญญาหนี้ระยะปานกลางที่ค้ำชำระ แยกตามระดับอายุหนี้ค้ำชำระ	34
7	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามเพศ	41
8	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามอายุ	41
9	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา	42
10	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน	42
11	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือนรวม	43
12	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามแรงงานในการเกษตร	44
13	จำนวนแรงงานประกอบอาชีพอื่น	44
14	การนำเงินกู้ที่ได้รับไปใช้	45
15	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามจำนวนพื้นที่การเกษตร	46
16	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามจำนวนพื้นที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	จำนวนร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม รายได้จากการเกษตร	47
18	จำนวนร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนก ตามแหล่งที่มาของรายได้	48
19	จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายในการเกษตรของครัวเรือน	49
20	จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายในครัวเรือนรวมของสมาชิก	50
21	จำนวนรายได้สุทธิของสมาชิกสหกรณ์เกษตรเมืองลำปาง จำกัด	50
22	จำนวนและร้อยละของแหล่งเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์นอกเหนือจากสหกรณ์	50
23	จำนวนร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม ปริมาณสินเชื่อกับสหกรณ์ออมทรัพย์	52
24	จำนวนร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม ลักษณะสินเชื่อกับสหกรณ์ออมทรัพย์	52
25	จำนวนและร้อยละของสัญญาเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามหลักประกันสินเชื่อ	53
26	จำนวนร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้จากพนักงานสหกรณ์	53
27	จำนวนร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม การได้รับหนังสือเตือนการชำระหนี้จากสหกรณ์	54
28	จำนวนร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม การติดตามทวงหนี้จากพนักงานสินเชื่อ	54
29	จำนวนและร้อยละของวิธีการติดตามทวงถามหนี้ของพนักงานสินเชื่อ	55
30	จำนวนและร้อยละของความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้	56
31	จำนวนและร้อยละของการปรับดอกเบี้ยผิดนัดเพิ่มอีกร้อยละ 3	56
32	จำนวนและร้อยละของความสะดวกในการติดต่อชำระหนี้	57
33	จำนวนร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม ความสามารถในการจ่ายชำระหนี้คืนเงินกู้	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
34	จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อถึงกำหนด	58
35	ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามอายุหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระ	60
36	ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามอายุหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระ	63
37	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ของสมาชิกสหกรณ์	72

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โครงการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอำเภอเมืองลำปาง จำกัด	11
2	กรอบแนวความคิดในการวิจัย	28
3	ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง	35

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

สหกรณ์ในประเทศไทยเกือบทุกประเภทมีธุรกิจสินเชื่อเป็นกิจกรรมหลัก ดังนั้นการบริหารการเงินสหกรณ์ที่สำคัญที่สุดจึงอยู่ที่การบริการสินเชื่อสหกรณ์นั่นเอง จากข้อมูลธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรทุกแห่งที่มีการตรวจสอบบัญชี โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในปี 2542 มูลค่าการให้เงินกู้แก่สมาชิกมีมูลค่ารวมกัน 17,861.24 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.28 ของมูลค่าธุรกิจทั้งหมด การรับฝากเงินจากสมาชิกมีมูลค่ารวมกัน 14,310.25 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26 ของมูลค่าธุรกิจทั้งหมด ดังนั้นถ้ารวมธุรกิจเงินกู้และการรับฝากเงินจะมีมูลค่าถึงร้อยละ 58 ของมูลค่าธุรกิจทั้งหมดของสหกรณ์ประเภทการเกษตร

สินเชื่อเพื่อการเกษตรของสหกรณ์การเกษตร อาจแบ่งออกเป็นสินเชื่อระยะสั้น ระยะปานกลางและระยะยาว แต่ในการปฏิบัติไม่ปรากฏว่ามีสินเชื่อการเกษตรระยะยาวในประเทศไทย มีแต่สินเชื่อระยะสั้นและระยะปานกลางเท่านั้น สินเชื่อระยะสั้นได้แก่ สินเชื่อเพื่อนำไปซื้อเมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตร ค่าซื้อปุ๋ยสัตว์ หรือสัตว์ปีก สัตว์น้ำ เพื่อนำมาเลี้ยงเพื่อจำหน่าย สินเชื่อระยะสั้นมีกำหนดชำระคืนเพียง 1 ปีเท่านั้น แต่ถ้ามีความจำเป็นจะขยายได้รวมไม่เกิน 1 ปีครึ่ง สินเชื่อระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์การเกษตร ซึ่งโดยปกติจะใช้ประโยชน์ได้เกินกว่า 1 ฤดูกาล เช่น เงินกู้เพื่อการบุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดิน หรือเพื่อซื้อที่ดินการเกษตร สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ คันคูน้ำ ประตุน้ำ งานทำสวน ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อหรือสร้างหรือปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องจักรการเกษตร เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์การขนส่ง

สินเชื่อเพื่อการเกษตร หมายถึง การกู้ยืมของผู้ที่มีอาชีพเป็นเกษตรกร เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน เพื่อช่วยในด้านการผลิตและการจำหน่ายพืชผลเกษตร การให้สินเชื่ออาจให้เป็นเงินสด หรืออาจให้เป็นสิ่งของ เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ หรือวัสดุการเกษตรหรือเพื่อการอุปโภคบริโภคของเกษตรกรได้ ในบางครั้งเกษตรกรประสบกับความเดือดร้อน ไม่มีเงินค่ารักษาพยาบาล ค่าอาหาร ซึ่งความเดือดร้อน เหล่านี้อาจช่วยได้ด้วยสินเชื่อการเกษตรเพื่อการบริโภค

สินเชื่อเพื่อการเกษตรแตกต่างจากสินเชื่อเพื่อการลงทุนในอุตสาหกรรมเพื่อพาณิชย์กรรม เพราะในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมสามารถจัดการได้ก้าวหน้า สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ไม่มีปัญหาเรื่องฤดูกาลผลิตหรือภัยธรรมชาติเหมือนภาคเกษตรความแน่นอน

ของการลงทุนในเมืองจึงมีมากกว่าภาคเกษตรมากนัก ดังนั้น เงินทุนที่กู้ยืมไปสามารถหมุนเวียนกลับคืนมาในระยะสั้น เพื่อใช้ต่อไปได้ การปรับวิถีและปริมาณการผลิตเพื่อเอาชนะคู่แข่งทำได้ง่ายกว่า และที่สำคัญมีการแข่งขันระหว่างผู้ผลิตน้อย ในวิชาเศรษฐศาสตร์ได้กำหนดให้เส้นอุปสงค์ต่อสินค้าเกษตรสำหรับเกษตรกรแต่ละรายมีลักษณะขนานไปกับแกนการผลิต หมายความว่าในเชิงทฤษฎีศาสตร์ เกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองในด้านราคาเลย ซึ่งแตกต่างจากเส้นอุปสงค์ในภาคอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรม ซึ่งผู้ประกอบการมีอำนาจ ต่อรองในตลาดสูงกว่ามาก งานเกษตรจึงเป็นธุรกิจที่ให้ผลกำไรน้อยมีความเสี่ยงในเรื่องราคาและผลิตผลสูงมาก และยังมีความไม่แน่นอนอื่น ๆ อีกมากมายนัก (ประพันธ์ เสวตนันท์, 2538: 198-202)

ในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาสินเชื่อการเกษตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ สภาพการเป็นหนี้ของเกษตรกรตลอดมา กล่าวคือได้จัดตั้งธนาคารเพื่อสหกรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2486 และจัดตั้งธนาคารสหกรณ์ระดับจังหวัดเมื่อ พ.ศ. 2494 เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนสินเชื่อแก่เกษตรกร ต่อมา พ.ศ. 2509 รัฐบาลได้จัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการอำนวยความสะดวกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในด้านเงินกู้ที่ให้เกษตรกรโดยตรงและสถาบันเกษตรกร ผลของการที่รัฐบาลในสมัยต่างๆ ได้ให้ความสำคัญแก่สินเชื่อการเกษตรตลอดมา ทำให้สามารถแก้ปัญหาตามหนี้สินของเกษตรกร โดยสามารถลดสัดส่วนของหนี้สินนอกระบบลงจากร้อยละ 95 เหลือร้อยละ 50-60 ทำให้สามารถลดภาระในเรื่องอัตราดอกเบี้ยของเกษตรกรได้ (อรวรรณ กมล, 2536: 3)

ในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์นั้น จะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและรัดกุม จึงจะช่วยให้สมาชิกผู้ได้รับสินเชื่อ และสหกรณ์ผู้จ่ายสินเชื่อประสบผลดีเป็นประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย มีการกล่าวกันว่าสินเชื่อนั้นถ้าใช้ให้เป็นและใช้อย่างถูกต้องก็จะเป็นคุณอนันต์ แต่ถ้าหากใช้ไม่ถูกต้องไม่เป็นก็จะก่อให้เกิดโทษอย่างมหันต์เช่นกัน ดังนั้น ในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ถ้าหากสหกรณ์คำนึงถึงผลได้ คือดอกเบี้ยเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกแล้วจะทำให้เกิดผลเสียแก่สหกรณ์และตัวสมาชิกเอง

ปัญหาในการวิจัย

(Research Problem)

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจการให้สินเชื่อ หรือเงินกู้แก่สมาชิก เป็นธุรกิจหลัก ดังนั้น หากพิจารณาถึงสินทรัพย์หมุนเวียนแล้ว พอจะกล่าวได้ว่าลูกหนี้เป็นสินทรัพย์ที่มีจำนวนมากที่สุดของสหกรณ์ การให้เงินกู้ของสหกรณ์นั้นแบ่งประเภทของเงินให้กู้เป็นเงินกู้ระยะสั้น

เงินกู้ระยะปานกลาง ดังนั้นลูกหนี้เงินกู้จึงเรียกตามประเภทของเงินกู้ เช่น ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น ลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลาง เป็นต้น

นอกจากลูกหนี้ที่เกิดจากการให้เงินกู้แล้วสหกรณ์ยังมีลูกหนี้ที่เกิดจากการขายหรือให้บริการเป็นเงินเชื่ออีก เช่น การขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ เรียกว่าลูกหนี้การค้า การบริการสูบน้ำเข้านา สมาชิกหรือการบริการไถไร่นาให้สมาชิก โดยคิดค่าบริการต่อไร่ เรียกว่าลูกหนี้ค่าบริการ

ปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้ของสหกรณ์ มีหลายปัญหาทั้งที่เกิดขึ้นก่อนการเป็นหนี้ และระหว่างการเป็นหนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนการเป็นหนี้ เช่น ปัญหาการพิจารณาให้เงินกู้ปัญหาการพิจารณาให้เชื่อสิ่งของ เป็นต้น ส่วนปัญหาระหว่างการเป็นหนี้ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญของสหกรณ์ เพราะมีผลกระทบโดยตรงต่อการเงินของสหกรณ์ เช่น ปัญหาการชำระหนี้คืนของสมาชิก ปัญหาหนี้สูญ เป็นต้น

ปัญหาการชำระหนี้คืนของสมาชิก นับว่าเป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่สหกรณ์การเกษตรเป็นอย่างมาก เพราะมีลูกหนี้ค้างชำระเกินกำหนดอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งลูกหนี้เงินกู้ และลูกหนี้การค้า การได้รับชำระหนี้ล่าช้ากว่ากำหนด หมายถึง ต้นทุนทางธุรกิจเพิ่มขึ้น ในการดำเนินงานของสหกรณ์นอกจากใช้เงินทุนของตนเอง และเครดิตจากการซื้อสินค้าเชื่อจากห้างร้าน บริษัท และสถาบันต่างๆ แล้ว ยังต้องอาศัยเงินสินเชื่อจากแหล่งเงินทุนอื่นมาให้กับสมาชิกกู้ต่อด้วย เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งเป็นแหล่งสินเชื่อที่สำคัญในการจัดหาสินเชื่อดังกล่าว สหกรณ์ต้องมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเงินกู้ และยังมีค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงถามหนี้ที่ค้างชำระ และหนี้สูญที่ติดตามมาอีก สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบเงินทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ทำให้ขาดแคลนเงินทุน และยังมีผลทำให้กระทบกระเทือนถึงความสามารถของสหกรณ์ในการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ ผลตามมาก็คือสหกรณ์ก็จะไม่ได้รับความเชื่อถือจากเจ้าหนี้ และจะขอกู้เงินเพื่อนำมาขยายธุรกิจการให้สินเชื่อได้ยากขึ้น

สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 โดยการควบสหกรณ์หาทุนเดิม 56 สหกรณ์เข้าเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ชนิดไม่จำกัด เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2512 จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ชนิดจำกัด โดยเริ่มดำเนินงานเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2512 และต่อมาได้จดทะเบียนควบสหกรณ์การเกษตรเข้าด้วยกัน 3 สหกรณ์ ในวันที่ 1 ตุลาคม 2518 และได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2541 สหกรณ์มีสมาชิกจำนวน 2,226 คน แบ่งเป็น 73 กลุ่ม โดยอยู่ในท้องที่ต่างๆ ในอำเภอเมือง 14 ตำบล ในระหว่างปีทางบัญชี 2541 สหกรณ์ได้ให้เงินกู้แก่สมาชิกทั้งเงินกู้ระยะสั้น และระยะปานกลาง รวม 473 ราย คิดเป็นร้อยละ 21 ของสมาชิกทั้งหมด เป็นเงินทั้งสิ้น 12,097,300 บาท โดยแบ่งเป็นเงินกู้ระยะสั้น 6,515,300 บาท คิดเป็นร้อยละ

ละ 54 เป็นเงินกู้ระยะปานกลาง 5,582,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46 ในปีทางบัญชี 2541 ซึ่งสิ้นสุดในวันที่ 30 มิถุนายน 2542 สมาชิกจำนวน 2,226 คน ในจำนวนนี้มีสมาชิกที่มีเงินกู้ถึงกำหนดชำระคิดเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 27,533,652.50 บาท จำนวน 1,504 สัญญา โดยมีสมาชิกจำนวน 454 สัญญา คิดเป็นร้อยละ 30.19 สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดเป็นจำนวนเงิน 9,086,105 บาทและสมาชิกจำนวน 1,050 สัญญา คิดเป็นร้อยละ 69.81 ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดเป็นจำนวนเงิน 18,447,547.50 บาท

จากรายงานกิจการประจำปี 2537 – 2541 ผลปรากฏว่าสหกรณ์ได้รับชำระคืนเงินกู้จากสมาชิกในระหว่างปี เฉลี่ยร้อยละ 35.49 และมีหนี้ค้างชำระในระหว่างปีเฉลี่ยร้อยละ 64.51 ของเงินกู้ที่ถึงกำหนดชำระ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสามารถในการชำระหนี้ที่ถึงกำหนดของสมาชิกปีบัญชี 2537 – 2541

ปีทาง บัญชี	หนี้ถึงกำหนดชำระ		ชำระได้ตามกำหนด		หนี้ค้างชำระ	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
2537	19,361,550.11	100	8,306,105.00	42.90	11,055,445.11	57.10
2538	20,475,072.71	100	8,495,107.67	41.49	11,979,965.04	58.51
2539	24,772,533.52	100	8,496,979.00	34.30	16,275,554.52	65.70
2540	24,212,539.80	100	6,234,729.00	25.75	17,977,810.80	74.25
2541	27,533,652.50	100	9,086,105.00	33.00	18,447,547.50	67.00
เฉลี่ย	23,271,069.72	100	8,123,805.34	35.49	15,147,264.59	64.51

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด (2537; 2538; 2539; 2540; 2541)

จากตารางที่ 1 พบว่าปัญหาการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัดเป็นเรื่องที่สำคัญต้องรีบทำการแก้ไข เพราะสหกรณ์ได้ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ แต่ปรากฏว่าสมาชิกบางรายไม่สามารถชำระหนี้คืนเงินกู้ได้ เมื่อถึงกำหนดชำระ ก่อให้เกิดหนี้เงินกู้ค้างชำระขึ้น

ดังนั้น การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์จึงมีความสำคัญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อสหกรณ์ในการนำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานด้านสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(Objective of the study)

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิก และได้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ในการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด
2. สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด สามารถที่จะใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายแผนงาน และปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานสินเชื่อของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. สหกรณ์การเกษตรอื่น ๆ ก็สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินธุรกิจสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

ขอบเขตของการวิจัย

(Scope of the Study)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรผู้ให้ข้อมูล คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่มีหนี้ค้างชำระใน ปีทางบัญชี 2541 (1 กรกฎาคม 2541 -30 มิถุนายน 2542) โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ หนี้เงินกู้ระยะสั้น และหนี้เงินกู้ระยะปานกลาง
2. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ โดยเฉพาะ จำนวนแรงงานในครัวเรือน การใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ขนาดของฟาร์ม รายได้ทั้งหมดใน

ครัวเรือน ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน การมีหนี้สินหลายแห่ง ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ ประเภทของหลักประกันสินเชื่อและการติดตามหนี้ของสหกรณ์

นิยามศัพท์

(Definition of terms)

การชำระหนี้คืน หมายถึง จำนวนเงินกู้ของสมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด
 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด
 สมาชิก หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด
 จำนวนแรงงานในครัวเรือน หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยกันทำงาน
 ในฟาร์ม
 ขนาดฟาร์ม หมายถึง จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดของสมาชิก
 รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน หมายถึง รายได้ในการเกษตร และรายได้นอกการเกษตร
 รายได้ในการเกษตร หมายถึง ผลตอบแทนที่เป็นเงินสด ซึ่งได้จากการประกอบ
 อาชีพการเกษตร เช่น ข้าว ถั่วเหลือง มันฝรั่ง มะเขือเทศ และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น
 รายได้นอกการเกษตร หมายถึง ผลตอบแทนค่าแรงงานที่เป็นเงินสด ซึ่งได้รับจาก
 นอกการเกษตร เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง เป็นต้น
 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการเกษตร และนอกการเกษตร
 รายจ่ายในการเกษตร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
 การเกษตร เช่น ค่าเช่า ค่าไถ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่าแรงงานและค่าฆ่าฆ่าแมลง เป็นต้น
 รายจ่ายนอกการเกษตร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค
 ประจำวัน เช่น ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ค่าการศึกษาบุตร ค่าบันเทิง บริจาค
 เพื่อการกุศล เป็นต้น
 เงินกู้ระยะสั้น ได้แก่ เงินให้สมาชิกกู้เพื่อเป็นทุนไปประกอบอาชีพที่ให้ผลตอบแทน
 ในระยะเวลา 12 – 15 เดือน กำหนดชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยไม่เกิน 12 เดือน กรณีพิเศษ
 ไม่เกิน 18 เดือน
 เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินให้สมาชิกกู้เพื่อไปประกอบอาชีพการเกษตรที่ให้ผล
 ตอบแทนใน ระยะเวลา 2 – 5 ปี กำหนดชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยเป็นงวด ๆ ระยะเวลา 3 ปี
 หนี้ค้างชำระ หมายถึง หนี้เงินกู้ที่ครบอายุสัญญาแล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระคืนทั้ง
 เงินต้นและดอกเบี้ยรวมกัน โดยแบ่งหนี้ค้างชำระออกเป็น 3 ช่วง

หนี้ค้างชำระ 0-1 ปี หมายถึง หนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วสมาชิกผู้กู้เงินยังไม่นำเงินมาชำระ ระยะเวลาที่ค้างชำระนับจากวันครบกำหนดจนถึงวันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเป็นเวลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี

หนี้ค้างชำระ 1-3 ปี หมายถึง หนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วสมาชิกผู้กู้เงินยังไม่นำเงินมาชำระ ระยะเวลาที่ค้างชำระนับจากวันครบกำหนดจนถึงวันที่เก็บข้อมูลเป็นเวลามากกว่า 1 ปี แต่ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี

หนี้ค้างชำระมากกว่า 3 ปีขึ้นไป หมายถึง หนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วสมาชิกผู้กู้เงินยังไม่นำเงินมาชำระ ระยะเวลาที่ค้างชำระนับจากวันครบกำหนดจนถึงวันที่เก็บข้อมูลเป็นเวลามากกว่า 3 ปี ขึ้นไป

ภาระหนี้สินของสมาชิก หมายถึง ความรับผิดชอบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกต่อบุคคลภายนอก

การมีหนี้สินหลายแห่ง หมายถึง การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่างๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ธนาคารต่างๆ และการกู้ยืมเงินจากพ่อค้า ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นๆ

การติดตามหนี้ของสหกรณ์ หมายถึง ยุทธวิธีในการติดตามเร่งรัดหนี้ที่ถึงกำหนดชำระของสหกรณ์ เช่น ทวงถามตามกำหนดเวลา โดยส่งเป็นเอกสารหนังสือหรือไปพบเกษตรกรเอง หรือมี คณะกรรมการไปทวงถาม หรือทำทุกวิธี

การใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ หมายถึง การที่เกษตรกรได้ใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินที่ได้แจ้งไว้กับสหกรณ์

ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ หมายถึง จำนวนเงินที่สหกรณ์อนุมัติให้สมาชิกกู้ยืม รวมทั้งการจ่ายเงินกู้เป็นวัตถุประสงค์หรือบริการการเกษตร หรือสิ่งของอุปโภคบริโภคแก่สมาชิก

ประเภทของหลักประกันสินเชื่อ มี 2 ประเภท คือ การค้ำประกันด้วยบุคคล และการค้ำประกัน ด้วยทรัพย์สิน

การค้ำประกันด้วยบุคคล หมายถึง การให้สมาชิก 2 คน ค้ำประกันเงินกู้หรือการให้ผู้รับผิดแบบลูกหนี้ร่วม ซึ่งจะใช้สำหรับเงินกู้ระยะสั้น และหรือเงินกู้ปานกลางภายในวงเงินกู้จำนวนหนึ่งที่กำหนด คือ 30,000 บาท สมาชิกค้ำประกันได้ 2 คน ตีมูลค่าเป็นเงินคนละ 15,000 บาท

การค้ำประกันด้วยทรัพย์สิน หมายถึง การจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน 50 % ของราคาประเมิน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสารโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ส่วนที่ 2 แนวความคิดและหลักเกณฑ์การให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด และส่วนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ได้รับจดทะเบียนครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2512 โดยรวมสหกรณ์หาทุนเข้าด้วยกัน จำนวน 56 สหกรณ์ เป็นประเภทสหกรณ์การธนกิจ และเปลี่ยนชนิดของสหกรณ์จากชนิด “ไม่จำกัด” เป็นชนิด “จำกัด” ต่อมาเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2516 ได้เปลี่ยนประเภทของสหกรณ์ จากสหกรณ์การธนกิจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์จัดหาเงินทุนมาให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อการผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก เป็นประเภท “สหกรณ์การเกษตร” ดำเนินธุรกิจแบบเอนกประสงค์ ต่อมาเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2518 ได้รวมสหกรณ์การเกษตรในเขตอำเภอเมืองลำปาง อีก 2 สหกรณ์ คือ สหกรณ์การเกษตรแม่วัน จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์ ประเภท “สหกรณ์ บำรุงที่ดิน” และเปลี่ยนเป็นประเภท “สหกรณ์การเกษตร” เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2516 และ สหกรณ์สหกรณ์การเกษตรบ้านแลง จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย และธุรกิจการให้บริการ จนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด มีสำนักงานอยู่เลขที่ 208 ถนนจามเทวี ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ในปีทางบัญชี 2541 สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 2,266 คน แบ่งเป็น 73 กลุ่ม โดยอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ในอำเภอเมือง รวม 14 ตำบล ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่ม กลุ่มที่ และจำนวนสมาชิก จำแนกตามตำบลต่างๆ ในอำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง

ชื่อตำบล	จำนวนกลุ่ม	กลุ่มที่	จำนวนสมาชิก
1. ชมพู	13	1 - 5, 9, 11, 22, 36, 39, 40, 41, 43	332
2. ปงแสนทอง	4	6, 10, 20, 21	30
3. บ่อแฮ้ว	6	7, 8, 12, 37, 65, 54	151
4. บ้านเป้า	6	13, 14, 15, 16, 71, 59	205
5. พิชัย	5	29, 35, 30, 70, 33, 28	231
6. บ้านเอื้อม	8	17, 18, 19, 34, 53, 62, 67, 66	410
7. พระบาท	5	23, 24, 42, 44, 63	267
8. หุ่นฝาย	4	25, 26, 27, 56	71
9. ดั่นธงชัย	3	28, 31, 38	55
10. บ้านแลง	5	49, 51, 60, 64, 50	137
11. บุญนาคนพัฒนา	5	32, 47, 48, 61, 74	144
12. เสด็จ	5	45, 46, 55, 57, 58	153
13. บ้านคำ	3	68, 69, 73	66
14. กลัวยแพะ	1	52	14
รวม	73		2,226

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด (2541: 6)

จากสมาชิกทั้งหมด 2,226 คน ในจำนวน 73 กลุ่ม กระจายอยู่ในตำบลต่างๆ 14 ตำบล สมาชิกที่มีหนี้ทั้งหมด 1,388 คน คิดเป็นจำนวนสัญญาเงินกู้ทั้งหมด 1,504 สัญญา ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนด 1,050 สัญญา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะหนี้ค้างชำระจำนวน 1,050 สัญญา เท่านั้น

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด มีวัตถุประสงค์หลักคือ ให้สมาชิกได้ร่วมกันดำเนินงาน เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยแก้ไขปัญหาของสมาชิกที่ประสบอยู่ เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. จัดหาเงินทุนเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายที่จำเป็น
2. รับฝากเงินจากสมาชิก
3. รวบรวมผลิตผลทางการเกษตรของสมาชิก และจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายให้ได้ราคาดี
4. จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและป้อนน้ำมัน จำหน่ายแก่สมาชิกในราคายุติธรรม
5. จัดให้มีฉางเพื่อเก็บรักษาผลิตผลทางการเกษตรของสมาชิก
6. แนะนำส่งเสริม และเผยแพร่วิชาการเกษตรแผนใหม่ และอุตสาหกรรมในครัวเรือนให้แก่สมาชิก
7. ให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์แก่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์
8. ส่งเสริมสมาชิกประหยัด ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก โดยมีโครงการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้

โครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

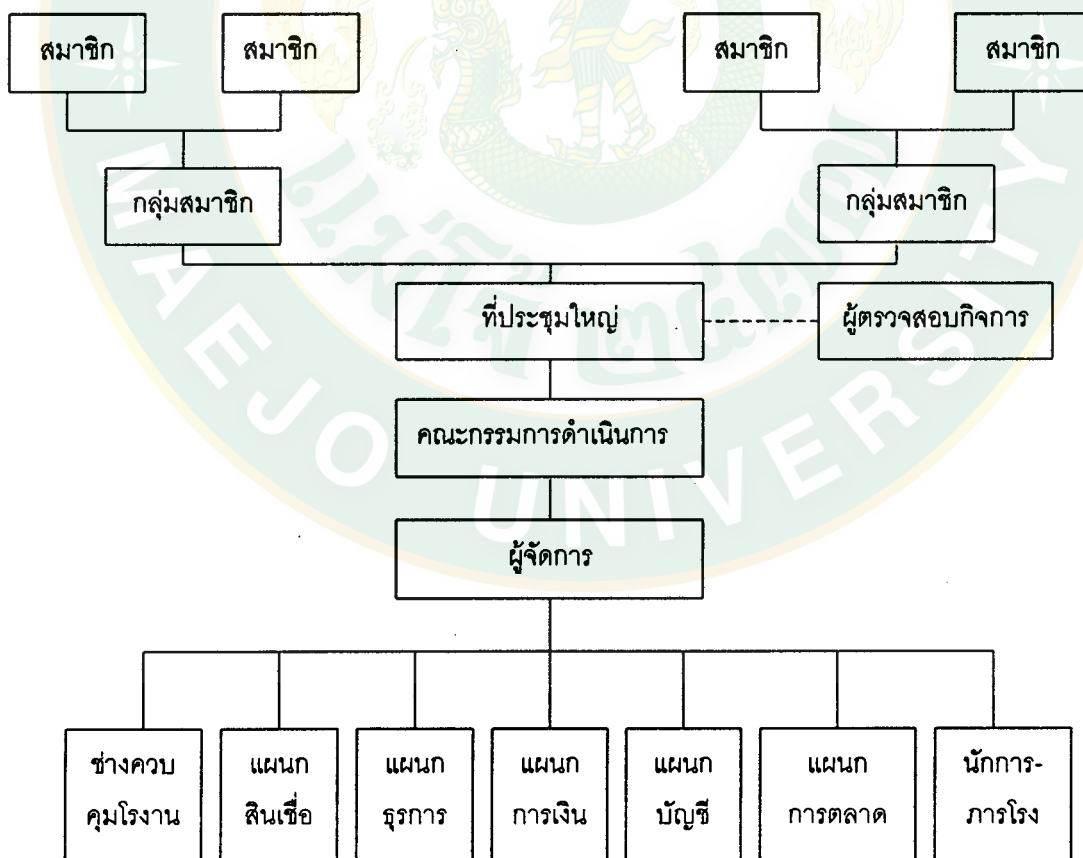
ในการบริหารหรือการจัดการสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด มีองค์ประกอบคือ 1) สมาชิก 2) กลุ่มสมาชิก 3) ที่ประชุมใหญ่ 4) ผู้ตรวจสอบกิจการ 5) คณะกรรมการดำเนินการ 6) ผู้จัดการ

1. สมาชิก หมายถึง เกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด และมีความสมัครใจเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ โดยชำระค่าหุ้น และ ค่าธรรมเนียมแรกเข้าเรียบร้อยแล้ว ซึ่งสมาชิกมีหน้าที่สำคัญ ได้แก่ กำหนดนโยบายต่างๆ ผ่านที่ประชุมใหญ่ เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ มีอำนาจในการถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการได้ โดยมติของที่ประชุมใหญ่

2. กลุ่มสมาชิก สมาชิกทุกคนต้องสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง สหกรณ์จะแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มตามภูมิลำเนาของสมาชิก แต่ละกลุ่มจะเลือกประธานกลุ่ม 1 คน และเลขานุการกลุ่ม 1 คน เพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกในด้านต่างๆ ได้แก่ การกระจายข่าวสารของสหกรณ์แก่สมาชิก เสนอข้อคิดเห็นหรือความประสงค์ของสมาชิกต่อ สหกรณ์ ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการติดต่อกับสมาชิก

3. ที่ประชุมใหญ่ หมายถึง การประชุมของสมาชิกทั้งหมดหรือผู้แทนสมาชิกอย่างน้อยปีละครั้งอย่างเป็นทางการ เพื่อพิจารณา กำหนด ลงมติ รับรอง หรือรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์

4. ผู้ตรวจสอบกิจการ ที่ประชุมใหญ่อาจเลือกตั้งสมาชิกหรือนุคคลภายนอก ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย บัญชี ธุรกิจการเงิน เป็นผู้ตรวจสอบกิจการคนหนึ่ง หรือหลายคนก็ได้ เพื่อตรวจสอบกิจการสหกรณ์ แล้วทำรายงานเสนอที่ประชุมใหญ่ จะเลือกคณะกรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ประจำในสหกรณ์เป็นผู้ตรวจสอบกิจการไม่ได้

ภาพที่ 1 โครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

5. คณะกรรมการดำเนินการ หมายถึง ผู้ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการบริหารงานสหกรณ์ รวมทั้งแนวทางในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ เป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ ตลอดจนดูแลรักษาผลประโยชน์ของสมาชิก

6. ผู้จัดการ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย และให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดไว้ คณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นผู้จัดการ ซึ่งผู้จัดการจะมีพนักงานแผนกต่าง ๆ อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา

สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด มีพนักงานแผนกต่าง ๆ ดังนี้

1. แผนกสินเชื่อ มีหน้าที่ในการให้สินเชื่อแก่สมาชิกสหกรณ์ เริ่มจากการรับคำขอกู้ หลักประกันเงินกู้ พิจารณาการให้เงินกู้ อนุมัติเงินกู้ การจ่ายเงินกู้ ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้หรือไม่ การระดมทุน การเร่งรัดหนี้สิน ตลอดจนการประสานงานระหว่างแผนก เช่น แผนกตลาด เป็นต้น

2. แผนกธุรการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานเลขานุการ การประชาสัมพันธ์ ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนหุ้น ตลอดจนงานสวัสดิการต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

3. แผนกการเงิน มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การรับเงิน การจ่ายเงินของสหกรณ์ตามหลักฐานเอกสารต่างๆ เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญ เป็นต้น การรับฝากเงิน และการถอนเงินของสหกรณ์ ตลอดจนการเก็บเอกสารการเงินทุกอย่าง

4. แผนกบัญชี มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบัญชี เอกสารประกอบการลงบัญชี สมุดลงบัญชี ปิดบัญชี ทำงบดุล งบกำไรขาดทุน รายงานกิจการประจำปี การทำบัญชีจะเป็นปัจจุบัน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแผนกต่างๆ ของสหกรณ์ เช่น แผนกการเงิน เป็นต้น

5. แผนกการตลาด มีหน้าที่ในการจัดหาสิ่งของมาจำหน่ายแก่สมาชิก ตามที่สมาชิกต้องการในราคายุติธรรม เช่น วัสดุอุปกรณ์การเกษตร เครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น และทำการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกเพื่อจำหน่ายให้ได้ราคาดี โดยปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรวบรวมผลผลิตของสมาชิก ตลอดจนการบริการด้านต่างๆ แก่สมาชิก เช่น ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ บริการนำสินค้าไปให้สมาชิกถึงบ้าน เป็นต้น

6. นักการภารโรง ทำหน้าที่ดูแลสำนักงานของสหกรณ์ เปิด-ปิดสำนักงาน ทำความสะอาด พิมพ์งาน เดินหนังสือ และอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด มีธุรกิจที่สำคัญ 3 อย่างคือ 1) ธุรกิจสินเชื่อ 2) ธุรกิจซื้อ (วัสดุการเกษตร, ปุ๋ยน้ำมัน) 3) ธุรกิจขาย

1. ธุรกิจสินเชื่อ

การให้สินเชื่อการเกษตรแก่สมาชิกและการรับฝากเงินจากสมาชิก สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ โดยการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร นับได้ว่าเป็นธุรกิจที่สำคัญที่สุดของสหกรณ์ โดยสหกรณ์จะจัดหาเงินทุนมาให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ การให้สินเชื่อมีทั้งเงินสดและสิ่งของต่างๆ เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช วัสดุอุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น สหกรณ์จะคิดอัตราดอกเบี้ยอย่างยุติธรรม ในการขอกู้นั้นจะมีคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเงินกู้เป็นผู้พิจารณา โดยคำนึงวัตถุประสงค์ในการขอกู้ หลักทรัพย์ ความสามารถในการชำระหนี้ ประวัติการชำระหนี้ เป็นต้น

1.1 สหกรณ์ได้ให้สินเชื่อ โดยแยกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1 เงินกู้ระยะสั้น คือ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในการเกษตรตาม แผนงานผลิตสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ มีระยะเวลาการส่งชำระหนี้ไม่เกิน 12 เดือน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษให้กำหนดได้ไม่เกิน 18 เดือน โดยดูจากระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิต พืช สัตว์ ทั้งนี้นับแต่วันที่ทำหนังสือกู้หรือหลักฐานการกู้

1.1.2 เงินกู้ระยะปานกลาง คือ เงินกู้เพื่อการลงทุนตามแผนการใช้เงินทุนในสินทรัพย์ การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ มีระยะเวลาส่งชำระหนี้ไม่เกิน 3 ปี เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลพิเศษ อาจให้เวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่ทำหนังสือสัญญากู้ หรือหลักฐานการกู้

1.2 การรับฝากเงิน

สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ได้เปิดบริการรับฝากเงินจากสมาชิก เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์และรู้จักการประหยัด ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสหกรณ์ คือ สมาชิกรู้จักออมทรัพย์ และได้รับผลตอบแทนในรูปอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในกรณีที่สมาชิกมีความเดือดร้อนด้านเงินทุน ก็สามารถถอนเงินฝากไปใช้จ่ายได้ทันที ทางด้านสหกรณ์ก็จะได้รับเงินเพิ่มขึ้น โดยการระดมทุนภายในของสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์มีฐานะทางการเงินมั่นคงยิ่งขึ้นและสร้างความเชื่อถือให้แก่บุคคลภายนอกสหกรณ์ได้รับฝากเงินโดยแยกเป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1. เงินฝากออมทรัพย์ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5

1.2.2. เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 ถอนได้เดือนละครั้งถ้าเกิน 1 ครั้ง ต้องเสียค่าธรรมเนียมทุกครั้งที่มีการถอน ครั้งละ 100 บาท หรือร้อยละ 1 ของจำนวนที่ถอนและถ้ามีเศษปิดเป็น 100

2. ธุรกิจซื้อ

ธุรกิจซื้อหรือการจัดหาสินค้าที่จำเป็นมาจำหน่าย เป็นธุรกิจอย่างหนึ่งของสหกรณ์ สหกรณ์จะทำการสอบถามความต้องการของสมาชิกก่อนที่จะจัดสินค้ามาจำหน่าย เช่น ปุ๋ย วัสดุอุปกรณ์การเกษตร เครื่องอุปโภค บั๊มน้ำมัน สมาชิกมีความต้องการสินค้าชนิดใด จำนวนเท่าไร และให้สมาชิกลงชื่อเป็นหลักฐาน ในกรณีสินค้าบางชนิด เพื่อป้องกันสินค้าคงเหลือโดยสหกรณ์จะจำหน่ายสินค้าในราคายุติธรรม และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกช่วยลดต้นทุนการผลิตของสมาชิกคือ ถ้าสมาชิกรวมกันซื้อในปริมาณมากจะได้รับส่วนลด ทำให้ราคาต่อหน่วย ลดลง เป็นการลดค่าใช้จ่ายของสมาชิก

3. ธุรกิจการขาย

ธุรกิจขายหรือการรวบรวมผลผลิตของสมาชิก โดยการจำหน่ายให้ได้ราคาดี เพื่อแก้ปัญหาการตลาดและการจำหน่ายสินค้าของสมาชิก ช่วยไม่ให้สมาชิกถูกเอารัดเอาเปรียบในการชั่งตวง วัด จากพ่อค้าคนกลาง ดังนั้นสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จึงได้รวบรวม ผลผลิตจากสมาชิก คือ ข้าวเปลือก ถั่วเหลือง และข้าวโพด

ในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกสหกรณ์ จะให้คณะกรรมการดำเนินการ หรือ พนักงานสหกรณ์ที่มีความสามารถ และมีความชำนาญ ออกไปตรวจสอบคุณภาพผลผลิตของ สมาชิกที่ต้องการให้สหกรณ์รวบรวมผลผลิต จากนั้นสหกรณ์ก็จะตกลงกับสมาชิก โดยใช้ราคา ผลผลิตตามราคาตลาด สมาชิกจะได้รับจำนวนเงินตามข้อตกลง และเมื่อจัดการจำหน่ายผลผลิตที่ รวบรวมจากสมาชิกได้กำไรก็จะนำมาเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่ทำไว้กับสหกรณ์

แนวความคิดและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้เงินกู้

การให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด นั้นขั้นตอนการให้ เงินกู้สหกรณ์เปิดโอกาสให้กู้ เมื่อสมาชิกมาขอแสดงความจำนงขอกู้ได้ตลอดเวลา และทาง สหกรณ์ จะอนุมัติเงินกู้ ทุกวันที่ 5 และวันที่ 20 ของเดือน ถ้าอนุมัติวันที่ 5 จะได้รับเงินกู้ภายใน วันที่ 15 ถ้าอนุมัติวันที่ 20 จะได้รับภายในวันสิ้นเดือน

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้เงินกู้

1. ต้องถามวัตถุประสงค์ในการกู้ของสมาชิกก่อนว่า จะใช้เงินกุนั้นไปในการใด จำนวนเท่าใด
2. ดูความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ โดยดูจากประวัติในการส่งชำระคืน ในการ กู้ครั้งที่ผ่านมาของสมาชิก รายได้ และรายจ่ายระหว่างปี
3. หลักประกัน มี 2 ประเภท คือ
 - 3.1 หลักทรัพย์ จะให้กู้ครึ่งหนึ่งของราคาประเมินหลักทรัพย์
 - 3.2 บุคคล ค้ำประกันกู้ได้ในวงเงินไม่เกิน 30,000 บาท จะใช้บุคคลค้ำประกัน ในกรณีหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่พอ
4. เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้หมด สมาชิกจะขอกู้ ใหม่ อีกไม่ได้ และจะต้องเสียค่าปรับอีกร้อยละ 3 แต่ทางสหกรณ์มีวิธีทางช่วยเหลือสมาชิกที่ไม่สามารถ ชำระหนี้ และจะต้องเสียค่าปรับ โดยให้กู้เงินจากกองทุนสวัสดิการสมาชิกและพนักงาน กู้ได้ไม่ เกิน 1 ใน 3 ของหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแต่ไม่เกิน 20,000 บาท
5. ในการตรวจสอบหลักฐาน การชำระหนี้ของสมาชิก พนักงานสินเชื่อของสหกรณ์ จะเป็นผู้ตรวจสอบ ให้คำแนะนำเพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาในใบคำขอกู้ของสมาชิกทุกราย ประธานกลุ่มจะเป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มที่ตนรับผิดชอบ

ในการตรวจสอบการใช้เงินกู้สหกรณ์อาจมอบให้ฝ่ายสินเชื่อ หรือเลขานุการกลุ่ม หรือคณะกรรมการดำเนินการ หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ หรือพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้ ในกรณีที่ปรากฏว่าสมาชิกผู้กู้เงิน ได้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ คณะกรรมการจะดำเนินการเรียกเงินกู้คืน

การชำระคืนเงินกู้

เมื่อใกล้ถึงระยะเวลาการชำระหนี้ตามกำหนดสหกรณ์จะส่งหนังสือเตือนให้แก่สมาชิกผู้กู้ที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระ หรืออาจจะส่งพนักงานสินเชื่อออกไปติดตามทวงหนี้ ประธานกลุ่มมีส่วนสำคัญในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์มีรางวัลให้แก่ประธานกลุ่มที่สามารถทำให้สมาชิกในกลุ่มของตนที่รับผิดชอบสามารถชำระดอกเบี้ยเงินกู้ได้ทั้งหมด

สหกรณ์จะทำหนังสือเตือนให้สมาชิกผู้กู้ ที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระทุกไตรมาส เมื่อถึงเวลากำหนดชำระคืนเงินกู้ คณะกรรมการดำเนินการจะทำการรวบรวมรายชื่อสมาชิกผู้ต้องชำระแล้วส่งรายชื่อให้แก่ประธานกลุ่ม เพื่อให้ติดตามทวงถามหนี้อีกครั้งหนึ่ง ถ้าสมาชิกที่มีรายชื่อดังกล่าวยังไม่มาติดต่อกับเพื่อนคันการชำระหนี้ หรือไม่นำเงินมาชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ สหกรณ์จะฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย ในการชำระหนี้เงินกู้นั้นสมาชิกผู้กู้ต้องนำเงินไปชำระสำนักงานของสหกรณ์

หลักประกันเงินกู้

สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกผู้กู้ ใช้อสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่น จำนองเป็นประกัน ได้แก่ ที่ดิน ซึ่งใช้ในการค้าประกันทั้งเงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง

อัตราราคาดอกเบี้ย

ปัจจุบันสหกรณ์คิดอัตราราคาดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราเดียวกันทั้งเงินกู้ระยะสั้น และระยะปานกลาง อัตรารับขึ้นตามอัตราราคาดอกเบี้ยธนาคาร

การให้เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตร

วัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งของสหกรณ์การเกษตรคือ การให้เงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกของสหกรณ์ ซึ่งปัจจุบันสหกรณ์ได้วางรูปแบบและวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมกับการให้สินเชื่อการเกษตร โดยได้กำหนดหลักและวิธีปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์และระเบียบการให้เงินกู้ระยะสั้น และระยะปานกลางแก่สมาชิก เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน อย่างไรก็ตาม องค์กรที่เป็นที่ทราบแล้วว่าแหล่งเงินทุนสำหรับการดำเนินงานของสหกรณ์ได้มาจากการกู้ยืมเป็นสำคัญ เท่าที่ผ่านมานั้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) นับเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของสหกรณ์การเกษตรในการกู้ยืมเพื่อจ่ายเป็นเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยสหกรณ์ได้แบ่งเงินกู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เงินกู้ระยะสั้น ได้แก่เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานเกษตร สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ ซึ่งสมาชิกผู้กู้จะต้องชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยให้เสร็จภายในเวลาที่ขายผลิตผลอันผลิตด้วยเงินกู้นั้นโดยปกติไม่เกิน 12 เดือน เว้นแต่ในกรณีพิเศษกำหนดส่งชำระคืนไม่เกิน 18 เดือน ทั้งนี้ นับแต่วันทำหนังสือกู้หรือหลักฐานการกู้ วัตถุประสงค์ของเงินกู้ระยะสั้นก็เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายดังนี้

1.1 ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชอาหารสัตว์ วัสดุการเกษตร ค่าเครื่องมือ ค่าซ่อมแซม ค่าซื้อปุ๋ยสัตว์ สัตว์ปีกหรือสัตว์น้ำ เพื่อเลี้ยงขายและค่าจ้างเกี่ยวกับการเกษตร

1.2 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขาย แปรรูป และขายผลิตผลเกษตรกรรมซึ่งผู้กู้ผลิตขึ้น

1.3 ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตร เฉพาะที่ต้องชำระด้วยเงินสด

1.4 ค่าภาษีอากรเกี่ยวกับการเกษตร

1.5 ค่าบริการต่างๆ เกี่ยวกับการเกษตร

1.6 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น

2. เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่เงินกู้เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์การเกษตร ซึ่งปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ และสมาชิกผู้กู้ต้องชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยเป็นงวดๆ โดยคำนึงถึงอายุการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สินที่ใช้เงินกู้ จำนวนเงินกู้ รายได้ และความสามารถชำระหนี้ ปกติให้ชำระคืนเสร็จภายในเวลา 3 ปี เว้นแต่ในกรณีพิเศษอาจให้เวลาไม่เกิน 5 ปี

นับตั้งแต่วันที่ทำหนังสือกู้ หรือหลักฐานการกู้วัตถุประสงค์ของเงินกู้ระยะปานกลาง ก็เพื่อนำไปลงทุน ดังต่อไปนี้

- 2.1 บุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดิน หรือซื้อที่ดินการเกษตร
 - 2.2 สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ คันคูน้ำ ประตูกั้นน้ำ และงานปรับปรุงที่ดิน
- อย่างอื่น
- 2.3 ทำสวน
 - 2.4 วางรูปแบบประกอบอาคารเกษตรขึ้นใหม่เพื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น
 - 2.5 ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อหรือสร้าง หรือปรับปรุงเครื่องมือขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์การขนส่ง และอุปกรณ์อื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร
 - 2.6 ลงทุนในการเลี้ยงปศุสัตว์ สัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำ และลงทุนในกิจการอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตร
 - 2.7 ชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2534: 16-17)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2523: 18) ได้ศึกษาและสำรวจภาวะหนี้สินและความต้องการสินเชื่อของเกษตรกร ปี 2522 – 2523 พบว่า เกษตรกรมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเกษตรกรมีรายได้น้อยและค่อนข้างยากจน ความยากจนดังกล่าวหาได้มีสาเหตุมาจากไรที่ทำกินไม่ แต่ปัญหาที่สำคัญคือ เกษตรกรส่วนใหญ่พึ่งการเกษตร (ทำนา) แต่เพียงอย่างเดียว รายได้อื่นมีน้อยและส่วนใหญ่ถือครองที่ดินขนาดเล็ก ขณะที่สมาชิกในครัวเรือนอยู่ในเกณฑ์สูงผลผลิตเกือบทั้งหมดจึงใช้ประโยชน์เพื่อการบริโภคเป็นหลัก และเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการเกษตร ที่จะมียุทธศาสตร์ต่อการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการผลิต อีกทั้งไม่กระตือรือร้นที่จะขยายการผลิตหรือปรับปรุงวิธีการผลิตให้ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ไม่เร้นแค้นนัก และอยู่ในระดับพอมีกินมีใช้ นอกจากนั้นเกษตรกรยังมีความเชื่อว่ามีน้อยควรใช้น้อยไม่นิยมการเป็นหนี้สิน โดยถือว่าการมีหนี้สินเป็นสิ่งไม่ดีงาม

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2534: 29) ได้ทำการศึกษาและวิจัยเรื่องการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กในภาคเหนือ ปี 2533 จากผลการศึกษาสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กในภาคเหนือ 9 จังหวัด คือ อุทัยธานี ตาก พิชณุโลก เพชรบูรณ์ ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย

แม่ฮ่องสอน และน่าน โดยใช้ข้อมูลของสหกรณ์การเกษตรจำนวน 28 สหกรณ์ ประชากร ตัวอย่างจำนวน 820 ตัวอย่างที่มีทุนดำเนินงานไม่เกิน 5,000,000 บาท มีผลการศึกษาดังนี้

1. สภาพทั่วไปของสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็ก ระหว่างปี 2530 – 2532 มีทุนดำเนินงานโดยเฉลี่ยต่อปี 94,287,928 บาท เฉลี่ยสหกรณ์ละ 3,367,426 บาท แหล่งเงินทุนที่สำคัญของทุนดำเนินงาน คือ ทุนจากการกู้ยืมคิดเป็นร้อยละ 56.84 ของทุนดำเนินงานทั้งหมด แหล่งเงินกู้ยืมที่สำคัญคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิกทั้งระยะสั้น และระยะปานกลาง โดยเฉลี่ยต่อปีเป็นเงิน 48.37 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นเงินกู้ระยะสั้น 36.36 ล้านบาท ระยะปานกลาง 12.01 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.17 และ 24.83 ของเงินกู้ทั้งหมด

2. ความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกต่อสหกรณ์ระหว่างปี 2530 – 2532 คิดเป็นร้อยละ 51.38, 57.77 และ 54.95 เฉลี่ยร้อยละ 54.81 ของค้ำเงินถึงกำหนดชำระการชำระดอกเบี้ยของสมาชิกเป็นดอกเบี้ยค้างชำระ ของสมาชิกระหว่างปี 2530 – 2532 สมาชิกส่งชำระดอกเบี้ยค้าง คิดเป็นร้อยละ 34.24, 37.78 และ 42.08 เฉลี่ยร้อยละ 38.15 การชำระดอกเบี้ยค้างชำระสมาชิกส่งชำระระหว่างปี 2530 – 2532 คิดเป็นร้อยละ 56.53, 63.36 และ 70.41 เฉลี่ยร้อยละ 63.69 เพราะฉะนั้นจะมีดอกเบี้ยประจำปีค้างชำระ คิดเป็นร้อยละ 36.31 ส่วนการชำระหนี้ของสหกรณ์ต่อแหล่งเงินกู้คือ ธ.ก.ส. นั้น ผลปรากฏว่าในรอบ 3 ปีสหกรณ์สามารถส่งชำระต้นเงินกู้ยืมต่อเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. โดยเฉลี่ยร้อยละ 53.40

3. ผลการบริหารสินเชื่อกิจการวิเคราะห์การดำเนินธุรกิจสินเชื่อในรอบ 3 ปี คือ 2530 – 2532 ของสหกรณ์ขนาดเล็กในภาคเหนือทั้ง 28 สหกรณ์ มีรายได้ดอกเบี้ยรับจากเงินที่ให้สมาชิกกู้ยืม จำนวน 9.65 ล้านบาท 10.46 ล้านบาท และ 10.46 ล้านบาท ตามลำดับ มีค่าใช้จ่ายได้แก่ ดอกเบี้ยจ่ายเจ้าหน้าที่เงินกู้ เงินเดือนพนักงานสินเชื่อค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่าเพื่อหนี้สูญดอกเบี้ยค้างรับ และค่าปรับค้างรับจำนวน 6.30 ล้านบาท 6.28 ล้านบาท และ 5.99 ล้านบาท สหกรณ์มีกำไรเฉพาะธุรกิจสินเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 34.68, 39.64 และ 42.76 เฉลี่ยร้อยละ 39.25

เมื่อนำดอกเบี้ยประจำปีค้างชำระไปหักออกจากกำไรเฉพาะธุรกิจสินเชื่อ (39.25 – 36.31) จะมีกำไรเฉพาะธุรกิจสินเชื่อจริงๆ เพียงร้อยละ 2.94 จะเห็นได้ว่าส่วนเหลือที่ได้น้อยมากเพราะรายได้ส่วนใหญ่ไปค้างอยู่กับดอกเบี้ยค้างชำระประจำปี และถ้ามีสมาชิกชำระหนี้ได้น้อยไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และมีดอกเบี้ยค้างชำระประจำปีสูงมาก สหกรณ์จะขาดทุน และจะต้องนำเงินส่วนอื่นมาชำระหนี้ซึ่งคงจะเป็นทุนเรือนหุ้น เงินสำรองและเงินฝากและต่อไปเงินทุนของสหกรณ์ก็จะลดน้อยลงในที่สุด และเมื่อได้นำค่าใช้จ่ายในการบริหารสินเชื่อมาวิเคราะห์ว่าเป็นสัดส่วนเท่าใดของปริมาณสินเชื่อ ก็พบว่าอัตราค่าใช้จ่ายต่อปริมาณสินเชื่อที่ให้สมาชิกในแต่ละปี

อยู่ในอัตราส่วน 0.11 – 0.15 : 1 หมายความว่าปริมาณสินเชื่อ 100 บาท จะเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารสินเชื่อเท่ากับ 11 – 15 บาท ซึ่งปริมาณสินเชื่อ 100 บาท สหกรณ์จะได้กำไรเฉพาะธุรกิจเท่ากับ 39 บาท

4. ทักษะและพฤติกรรมของสมาชิกที่เกี่ยวกับธุรกิจสินเชื่อ การวิเคราะห์ทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กในภาคเหนือ 28 สหกรณ์ จำนวนตัวอย่าง 820 ตัวอย่างนั้นผู้วิจัยได้นำคำตอบของสมาชิกผู้เข้ารับการสัมภาษณ์มาพิจารณาโดยแบ่งเป็น 2 ด้านคือ ทัศนคติที่ดี (คือเห็นด้วย) กับทัศนคติที่ไม่ดี (คือไม่เห็นด้วย) ผลปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์ที่มีทัศนคติดีมากที่สุดต่อสหกรณ์ ในเรื่องการไปติดต่อขอกู้เงินจาก สหกรณ์การเกษตรแล้ว ได้รับความสะดวกจาก สหกรณ์ จำนวน 780 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 95.12 รองลงมาคือ ในเรื่องเงื่อนไขการให้เงินกู้ของสหกรณ์เป็นที่น่าพอใจจำนวน 776 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 94.63 และรองลงมาคือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ต่ำกว่าแหล่งเงินกู้ อื่น ๆ จำนวน 766 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 93.41

ทัศนคติที่ไม่ดีพบมากที่สุดคือ เมื่อสมาชิกรับเงินมาชำระหนี้แล้วเกรงว่าจะไม่ได้รับเงินกู้คืนจำนวน 690 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 84.15 รองลงมาคือ การที่สมาชิกไม่นิยมฝากเงินกับสหกรณ์ เพราะไม่สะดวกในการถอนเงินเท่าธนาคารพาณิชย์จำนวน 674 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 84.20 และรองลงมาคือ เงินกู้ของสหกรณ์สมาชิกเข้าใจว่าเป็นของทางราชการช่วยเหลือจำนวน 524 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.90 และรองลงมาคือวิธีการกู้เงินของสหกรณ์ไม่สะดวกยุ่งยากมีหลายขั้นตอนคิดเป็นร้อยละ 62.20

ด้านพฤติกรรมการใช้สินเชื่อ ของสมาชิกสหกรณ์สมาชิกส่วนใหญ่ได้รับสินเชื่อในรูปเงินสดมากที่สุด โดยเฉลี่ยได้รับสินเชื่อคนละ 10,173 บาท รองลงมาในรูปวัสดุการเกษตรและรองลงมาคือ ทั้งในรูปเงินสดและวัสดุการเกษตร

กัลยา โทวิศิษฐ์ชัย (2535: 4-7) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี ซึ่งในการศึกษาได้แบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่มตามสัดส่วนการชำระคืนร้อยละ 0 – 25, 26 – 50, 51 – 75 และมากกว่า 75 ผลการดำเนินงานของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการในรอบปีทางบัญชี 2533 พบว่าเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวมครัวเรือนละ 77,863 บาท ซึ่งเป็นรายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนม 41,688 บาท รายได้สุทธิจากการเกษตรอื่นๆ 16,156 บาท และรายได้สุทธินอกการเกษตร 20,023 บาท แต่ชำระคืนได้เพียง 10,805 บาท หรือร้อยละ 44.30 ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรใช้รายได้บางส่วนไปในการบริโภค

และชำระหนี้สินอื่นๆ ด้านผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนการชำระคืนพบว่า ปัจจัยที่มีผลสนับสนุนการชำระคืนได้แก่ รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนม และรายได้สุทธิจากการเกษตรอื่นๆ ส่วนปัจจัยที่มีผลเป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคและชำระหนี้สินอื่นๆ ด้านผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนการชำระคืนพบว่า ปัจจัยที่มีผลสนับสนุนการชำระคืนได้แก่ รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนมและรายได้สุทธิจากการเกษตรอื่นๆ ส่วนปัจจัยที่มีผลเป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

อรรวรรณ กมล (2536: 10-11) ได้ทำการวิเคราะห์เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สินของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรคอยสะเก็ด จำกัด อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ปีทางบัญชี 2533 พบว่าสมาชิกมีหนี้ถึงกำหนดชำระเฉลี่ยครัวเรือนละ 25,194.08 บาท สมาชิกสามารถชำระหนี้คืนตามกำหนดได้ทั้งหมด เฉลี่ยครัวเรือนละ 19,159.14 บาท คิดเป็นร้อยละ 76.05 สมาชิกสามารถชำระหนี้คืนตามกำหนดได้บางส่วนเฉลี่ยครัวเรือนละ 3,455.07 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.71 สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดเฉลี่ยครัวเรือนละ 2,579.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.24

ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้สิน ของสมาชิกสหกรณ์ ปรากฏว่าหนี้สินทั้งหมดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือนและรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนตามลำดับ

กัมปนาท เพ็ญสุภา (2536: 5-7) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรลูกค้าธ.ก.ส ในเขตอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในรอบปีทางบัญชี 2534 เกษตรกรชำระคืนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้บางส่วนจำนวน 44 ครัวเรือน และชำระคืนไม่ได้เลย 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 69.84 และ 30.16 ตามลำดับสำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินกู้ค้างชำระกับปัจจัยต่าง ๆ พบว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฟาร์มและปริมาณเงินกู้ค้างชำระมีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินกู้มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินกู้ค้างชำระ ณ ความเชื่อมั่นระดับสูง ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินกู้ค้างชำระพบว่า รายได้จากการเกษตร ค่าใช้จ่ายในการบริโภคและปริมาณเงินกู้มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินกู้ค้างชำระ

ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ และคณะ (2536: 17-18) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการให้สินเชื่อการเกษตรและเอกสารสิทธิ์ในท้องที่จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการให้สินเชื่อการเกษตรของสถาบันการเงินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลสถิติภูมิตั้งแต่ปี 2522 – 2529 จากธนาคารแห่งประเทศไทย มาทำการวิเคราะห์ปรากฏว่า สถาบันการเงินที่ปล่อยสินเชื่อการเกษตรที่สำคัญมี 3 สถาบันการเงิน คือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์การเกษตรและธนาคารพาณิชย์ แต่การศึกษาครั้งนี้จะกล่าวถึงธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ผลการศึกษาปรากฏว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการเจริญเติบโตของปริมาณเงินให้กู้ทั้งหมดสูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตของยอดเงินคงค้าง ซึ่งแสดงว่าการเก็บหนี้คืนมีแนวโน้มดีมาก และอัตราการเจริญเติบโตของทั้ง 2 ประเภทอยู่ในอัตราสูง ซึ่งแสดงถึงการขยายของสินเชื่อการเกษตรที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรปล่อยจะอยู่ในอัตราก่อนข้างสูงเช่นกัน ปริมาณเงินให้กู้ทั้งหมดประกอบด้วยปริมาณเงินที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรง ปริมาณเงินที่ให้แก่ สหกรณ์การเกษตร และปริมาณเงินที่ให้แก่กลุ่มเกษตรกรนั้น คิดเป็นร้อยละ 79.51, 20.19 และ 0.30 ของสินเชื่อที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้กู้ทั้งหมดตามลำดับ ส่วนยอดเงินคงค้างทั้งหมดประกอบด้วยยอดเงินคงค้างจากเกษตรกรโดยตรง ยอดเงินคงค้างจากสหกรณ์และยอดเงินคงค้างจากกลุ่มเกษตรกรซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70.93, 27.05 และ 2.02 ของยอดเงินคงค้างทั้งหมดตามลำดับ ผลการวิเคราะห์พบว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะนิยมปล่อยสินเชื่อให้แก่เกษตรกรโดยตรงมากที่สุด เพราะอัตราการเจริญเติบโตของการปล่อยสินเชื่อการเกษตรให้แก่เกษตรกรสูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตของการปล่อยสินเชื่อการเกษตร ให้แก่ สหกรณ์ และการปล่อยสินเชื่อให้แก่กลุ่มเกษตรกรสูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตของการปล่อยสินเชื่อการเกษตรให้แก่สหกรณ์ สำหรับการปล่อยสินเชื่อให้แก่ สหกรณ์การเกษตรมีปริมาณไม่สูงมากนัก โดยพิจารณาจากอัตราการเจริญเติบโตของการให้สินเชื่อการเกษตรแก่สหกรณ์การเกษตรยังน้อยกว่าอัตราการเจริญเติบโตของปริมาณสินเชื่อการเกษตรทั้งหมด ถึงแม้ว่าการเก็บหนี้คืนจาก สหกรณ์การเกษตรจะอยู่ในขั้นดีมากก็ตาม ส่วนการปล่อยสินเชื่อการเกษตรให้แก่กลุ่มเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก เพราะกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มักจะมีปัญหาในการชำระหนี้คืน เนื่องจากการบริหารงานของกลุ่มโดยทั่วไปไม่ค่อยจะได้ผลคั่งนั้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงเลือกปล่อยสินเชื่อการเกษตรเฉพาะกลุ่มเกษตรกรในบางจังหวัดของภาคที่ไม่มีปัญหาชำระหนี้คืนเท่านั้น

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2534: 18-23) ได้ทำการศึกษาปัญหาหนี้สินของเกษตรกรและสินเชื่อการเกษตรและแนวทางแก้ไข พบว่าสาเหตุที่ทำให้เกษตรกรส่วนหนึ่งไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้เมื่อถึงกำหนดได้มีอยู่หลายประการคือ

1. รายได้ต่ำกว่ารายจ่าย จากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี 2531/32 เกษตรกรมีรายได้สุทธิทางการเกษตร 15,252 บาท/ครัวเรือน ในขณะที่รายจ่ายเงินสดในครัวเรือนประมาณ 21,649 บาท ดังนั้น หากเกษตรกรครัวเรือนใดไม่มีรายได้นอกการเกษตรก็จำเป็นต้องกู้เงินมาใช้จ่ายและลงทุน หากปีใดรายได้ของเกษตรกรไม่ดี เนื่องจากผลผลิตไม่ดีและจำหน่ายได้ราคาต่ำหรือประสบปัญหาแมลงศัตรูพืช เกษตรกรก็ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หนี้ก็จะค้างชำระและสะสมในปีต่อไป

2. การกู้เงินจากสถาบันการเงิน ปัจจุบันระบบการเกษตรของไทยได้เปลี่ยนไปสินเชื่อการเกษตรเข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้น ทำให้เกษตรกรเป็นหนี้จากการกู้เงิน เพื่อใช้ในการผลิตเพิ่มขึ้นจะเห็นได้จากจำนวนเกษตรกรลูกค้าและสมาชิกสถาบันเกษตรกรของ ธ.ก.ส. ได้เพิ่มจาก 2,302,724 ครอบครั้ว ในปี 2528 เป็น 2,815,441 ครอบครั้ว ในปี 2532 เกษตรกรเหล่านี้สามารถชำระหนี้ระยะปานกลางให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เฉลี่ยในช่วงปี 2528 - 2532 คิดเป็นร้อยละ 59.31 และยังคงเป็นหนี้เฉลี่ยร้อยละ 40.69

3. การจ้างที่ดิน ขาย หรือขายฝากกับเจ้าหน้าทีนอกระบบ มีเกษตรกรส่วนหนึ่งเมื่อประสบปัญหาทางการเงินมักจะนำที่ดินทำกินที่เป็นกรรมสิทธิ์ไปจ้างหรือขายฝากกับเจ้าหนี้ และในที่สุดมักจะสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง กลายเป็นผู้เช่ามาเป็นจำนวนมากจากรายงานของกระทรวงมหาดไทย เมื่อสิ้นปี 2531 มีเกษตรกรเป็นหนี้กับเจ้าหน้าทีนอกระบบเฉพาะที่เกิดจากการขายฝาก และจ้างที่ดินคิดเป็นจำนวนเงินงบประมาณ 3,930 ล้านบาท

4. การขาดประสิทธิภาพ การดำเนินงานโครงการของรัฐ การดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรของรัฐบางโครงการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เกษตรกรยังคงยากจนและเป็นหนี้สินกับหน่วยงานของรัฐอยู่ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากความผันผวนในด้านต่างๆ เช่น ภัยธรรมชาติ หรือด้านราคาสินค้าเกษตรนั้นๆ ตกต่ำ ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐบาล ในช่วงปี 2509 - 2532 ขอดเงินที่เกษตรกรยังคงเป็นหนี้หน่วยงานของรัฐ 6 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการปกครอง องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร องค์การสะพานปลา และชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยได้รวมทั้งสิ้นประมาณ 1,930 ล้านบาท

เกรียงศักดิ์ ปัทมรעה (2531: 53) ได้ศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกสหกรณ์ผลปรากฏว่า การคาดหวังและการได้รับประโยชน์จากสหกรณ์ก่อนเข้าเป็นสมาชิก ร้อยละ 93.10 คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการกู้ยืม ร้อยละ 66.30 คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าของเกษตรกรร้อยละ 50 คาดว่าจะได้รับน้ำชลประทาน จะเห็นว่า สิ่ง que คาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์จากสหกรณ์ก่อนการเข้าเป็นสมาชิกเป็นอันดับแรกก็คือ การกู้ยืม

สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์ (2521: 1) สรุปว่า สหกรณ์การเกษตรวางนโยบาย หรือมีวัตถุประสงค์เน้นหนักทางด้าน การให้เงินกู้แก่สมาชิกเป็นวัตถุประสงค์หลัก อุปสรรคและปัญหาหลายประการทำให้หนี้สินระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์มีความเคลื่อนไหวน้อย หรือความสามารถในการเรียกเก็บหนี้จากสมาชิกมีน้อยมาก เนื่องจากสาเหตุ 1. การควบคุมและติดตามหนี้สินของสหกรณ์ไม่มีประสิทธิภาพ 2. การเพาะปลูกไม่ได้ผล เนื่องจากประสบภัยธรรมชาติ 3. ระบบตลาดสินค้าการเกษตรของเกษตรกรไม่มีเสถียรภาพ

พิจิต ธานี (2530: 46) สรุปว่า สถาบันสินเชื่อบางแห่ง มิได้ให้เงินกู้เพื่อการผลิตเท่านั้น แต่บางที่ก็ให้เงินกู้เพื่อการบริโภคด้วย ในกรณีที่จำเป็นและคาดว่าผู้กู้จะมีรายได้เพียงพอในการชำระคืนสินเชื่อเงินกู้ นั้นตามกำหนดด้วย เช่น วัตถุประสงค์ของเงินกู้ระยะสั้น ตามร่างข้อบังคับของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวมทั้งข้อบังคับของสหกรณ์ ได้กำหนดไว้ว่าการให้สินเชื่อการเกษตรจะรวมถึง “ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามความ จำเป็น” ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นต้น เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการกิน การอยู่นั้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานโดยตรง จึงถือว่าเป็นสินเชื่อการเกษตรด้วย

วัชรชัย บัวเทศ (2530:74-82) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองไผ่ จำกัด พบว่าการให้สินเชื่อแก่สมาชิกสหกรณ์ จะให้เงินกู้โดยที่สมาชิกจะต้องมีที่ดินมาค้ำประกันด้วยวิธีการทำสัญญาจำนอง หรือโดยวิธีให้สมาชิกภายในกลุ่ม 2-3 คน ค้ำประกัน ซึ่งกันและกัน วิธีหลังนี้สหกรณ์การเกษตรในปัจจุบันไม่นิยมใช้ เพราะเกิดปัญหาทางด้านปฏิบัติในการติดตามหนี้เงินกู้ จึงนิยมวิธีแรก อัมมาร์ สยามวลา (2534: 21) ได้กล่าวว่า หลักทรัพย์ที่ผู้กู้ให้กู้จะต้องมีค่าสูงกว่าเงินที่ผู้กู้ต้องการมาก

รังสรรค์ พิมพ์สารี (2532: 99-103) ได้ศึกษาการวิเคราะห์การจำแนกผู้ถือหุ้นเชิงการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ประสบความล้มเหลวในการผลิต ไม่มีรายได้ที่จะนำมาชำระคืนในที่สุด ธนาคารก็ใช้มาตรการกฎหมาย โดยฟ้องร้องดำเนินคดีกับเกษตรกร เกษตรกรมักจะแพ้คดีถูกยึดทรัพย์สินนั้นก็ถูกขายทอดตลาด เพื่อนำมาชำระหนี้หากรายได้จากการขายหลักประกัน และทรัพย์สินอื่น ๆ ของเกษตรกร ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ ธนาคารก็จำเป็นต้องตัดหนี้ที่เหลือ เป็นหนี้สูญ

เทียนชัย รัตนดิลก (2533: 6-7) ได้ศึกษาปัญหาการชำระหนี้สินเชิงการเกษตร พบว่า ร้อยละ 87.50 ของเกษตรกรที่มีปัญหาในการขาดทุน ซึ่งแบ่งออกตามภาวะการณ์ที่แตกต่างกันออกไปคือ ร้อยละ 45.13 มีปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ร้อยละ 50.44 พบกับความเสียหายจากความแห้งแล้ง ร้อยละ 4.43 พบปัญหาเรื่องโรคแมลงศัตรูพืชขนาดใหญ่ ซึ่งอัตราที่เกษตรกรพบกับปัญหาต่าง ๆ กันนั้น เกษตรกรบางรายอาจจะประสบกับปัญหาต่าง ๆ หลายประการพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกันก็ได้ ปัญหาการขาดทุนของเกษตรกร ไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์ใดก็ตาม ก็ย่อมกระทบต่อการชำระหนี้โดยตรง

สามารถ นิตย์เสมอ (2536: 6) ได้ทำการศึกษาสาเหตุที่เกษตรกรมีหนี้สินค้างชำระ โดยได้ประมวลผลข้อมูลหนี้สินค้างชำระของเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการ และ ธ.ก.ส. สามารถสรุปสาเหตุได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกิดจากส่วนราชการ เช่นการเร่งรีบดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นขาดการประสานงานที่ดี มีการให้สินเชื่อซ้ำซ้อน หรือพนักงานไม่สนใจในการให้สินเชื่อเกษตรกร
2. ปัญหาเกิดจากโครงการไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ เช่น สภาพพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ไม่เหมาะสมที่จะทำการเกษตร สินเชื่อที่จัดไว้ไม่เพียงพอ ปัจจัยการผลิตที่จัดหามาให้ไม่เหมาะสม
3. ปัญหาจากเหตุสุดวิสัย เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ หรือผลผลิตการเกษตร ตกต่ำเกินกว่าความคาดหมาย
4. ปัญหาเกิดจากเหตุสุดวิสัยในตัวเกษตรกร เช่น ตาย วิกลจริต
5. ปัญหาเกิดจากความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเอง และการอธิบายให้ความกระจ่างในสาระสำคัญของโครงการของเจ้าหน้าที่ที่ให้แก่เกษตรกร เช่น เกษตรกรเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการคลาดเคลื่อน โดยคิดว่าวัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับตาม

โครงการเป็นสิ่งของซึ่งรัฐบาลให้ฟรีไม่ต้องชำระคืน และก็มีเกษตรกรเป็นจำนวนมากที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ โดยจงใจบิดพลิ้ว

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2540: 49-56) ได้ทำการวิเคราะห์สภาพการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรนั้น พบว่ามาจากหลายสาเหตุ ดังจะกล่าวพอสังเขป

1. สาเหตุหนี้ค้างชำระที่เกิดจากเกษตรกร เช่น
 - เกษตรกรใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์
 - เกษตรกรมีความจำเป็นฉุกเฉินในครัวเรือน จึงนำเงินที่จะนำไปใช้ชำระหนี้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น
 - ผลผลิตเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง โรคแมลง เป็นต้น ทำให้ผลผลิตต่ำกว่าเป้าหมาย
 - ปัญหาด้านการตลาดผลผลิตขายไม่ได้ราคาทำให้ขาดทุน เกษตรกรจึงหันไปประกอบอาชีพอื่น หรือย้ายถิ่นที่อยู่ไปทำงานต่างจังหวัด และต่างประเทศ
 - เกษตรกรมีภาระหนี้สินหลายที่ ทั้งสถาบันการเงินในระบบและนอกระบบ
 - ขาดการสนับสนุนด้านการผลิต เช่น การส่งเสริมการผลิต การปรับปรุงโครงการสร้างการผลิตตามความเหมาะสมในพื้นที่
2. สาเหตุหนี้ค้างชำระที่เกิดจากโครงการนโยบายรัฐ เช่น โครงการปลดปล่อยหนี้สินเกษตรกร เป็นต้น เนื่องจากปัญหาการมีรายได้น้อยของเกษตรกรจึงจำเป็นต้องกู้ยืมเงินจากนายทุนเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่าย ในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งมากเกินความสามารถที่จะชำระคืนได้ เมื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ไปปรับโอนหนี้ของเกษตรกรมาจากนายทุน เกษตรกรก็ไม่สามารถชำระคืนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้ตามกำหนดทำให้เกิดปัญหาเรื้อรังต่อไปอีก
3. สาเหตุหนี้ค้างชำระที่เกิดจากธนาคารเอง เช่น การจ่ายเงินกู้โดยคำนึงถึงเป้าหมายเกินไปทำให้การจ่ายเงินกู้ขาดคุณภาพ และการที่ธนาคารไม่สามารถดำเนินคดีอย่างจริงจัง ทำให้เกษตรกรบางรายคือร้อน บิดพลิ้ว

ปราณี เหล่าทะเกียรติ (2533: 47-50) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์การกู้หนี้สินของเกษตรกร ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2518 – 2519 พบว่า ขนาดของฟาร์มมีการนำเงินไปใช้ในการผลิตของเกษตรกรที่กู้จากสถาบันการเงินมากที่สุด และมีอิทธิพลต่อการชำระหนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพล

รองลงมาได้แก่ สินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ประสิทธิภาพของฟาร์มและรายได้ฟาร์ม ตามลำดับ

การกู้ยืมเงินของสมาชิกบางคน ปริมาณเงินกู้ที่ไม่เพียงพอ ในการดำเนินกิจการฟาร์ม อันเนื่องด้วยหลักประกันเงินกู้ไม่พอ หรือปริมาณเงินกู้มีไม่เพียงพอ ทำให้ต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งต่าง ๆ มากมาย ทำให้มีหนี้สินมากและยากแก่การชำระคืน

สุนตรา บุญชาติศักดิ์ (2525: 12) พบว่าครัวเรือนในชนบทมีหนี้สินกว่าร้อยละ 50 ของครัวเรือนที่สำรวจ โดยมีหนี้เฉลี่ย 10,255 บาท ในจำนวนนี้เป็นสินเชื่อจากนอกสถาบันการเงินร้อยละ 58 และสินเชื่อของสถาบันการเงินร้อยละ 42

ภาคสรุป (Overview)

จากแนวความคิดและหลักเกณฑ์ในการให้กู้เงินแก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ดังนี้

1. ปัญหาด้านการผลิต ผลเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ฝนแล้ง การระบาดของโรคและแมลง การขาดแคลนแรงงาน เกษตรกรไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ขาดความรู้ในการใช้ปุ๋ย สารเคมีเกษตร และขาดเงินทุนในการจัดซื้อ อีกทั้งปัจจัยยังมีราคาสูงขึ้น
2. การควบคุม และติดตามหนี้สินของสหกรณ์ไม่มีประสิทธิภาพ
3. สมาชิกสหกรณ์ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์
4. สมาชิกสหกรณ์ มีหนี้สินภายนอกมากทั้งหนี้สินจากการกู้ยืมเงินในระบบและนอกระบบ
5. สมาชิกสหกรณ์มีค่านิยมในการจัดงานประเพณีต่างๆ แบบฟุ้งเฟ้อเกินฐานะ เช่น งานบวช งานแต่งงาน และงานศพ เป็นต้น
6. สมาชิกสหกรณ์มีพฤติกรรมไม่ดี เช่น เล่นการพนัน ดิเคยาเสพติด และมีทัศนคติที่ไม่ดี คือ เมื่อนำเงินมาชำระหนี้แล้วเกรงว่าจะไม่ได้รับเงินกู้คืน
7. การขาดประสิทธิภาพ การดำเนินงานโครงการของรัฐ การดำเนินการช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ของรัฐบางโครงการ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร สมาชิกยังคงยากจน และเป็นหนี้สินกับหน่วยงานของรัฐอยู่

8. สมาชิกสหกรณ์มีเจตนาบิดพริ้ว หรือมีพฤติกรรมเหนียวหนึ่

9. ปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต ซึ่งมีราคาไม่แน่นอน สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านผลผลิตที่นำออกจำหน่ายถูกกดราคาขาดตลาดกลางรองรับผลผลิตทางการเกษตรขาดข้อมูลข่าวสารทางการค้า และแหล่งเงินทุน

จากปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์ มีหนี้สินเพิ่มขึ้น ซึ่งยากลำบากที่จะผ่อนชำระเงินต้นหรือมีดอกเบี้ยคืนสหกรณ์ได้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการชำระหนี้ ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้สมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด และเกิดจากปัจจัยใดมากที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาเหล่านั้นเพื่อสหกรณ์จะได้นำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และวางแผนแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้เงินกู้ต่อไป

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

(Conceptual Framework of the Study)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพที่ 2 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย
(Research Hypothesis)

ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางการบริหารงานสหกรณ์ มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิก ดังนี้

1. จำนวนแรงงานในครัวเรือนมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ถ้าหากจำนวนแรงงานในครัวเรือนมีมาก ทำงานได้มาก มีรายได้มาก ชำระหนี้คืนได้มาก ดังนั้นจำนวนแรงงานในครัวเรือน จึงมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนในทิศทางเดียวกัน แต่มีทิศทางตรงกันข้ามกับหนี้ที่ค้างชำระ (Y)
2. การใช้จ่ายเงินกู้ผิดวัตถุประสงค์มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ถ้าใช้จ่ายเงินกู้ผิดวัตถุประสงค์มาก จะทำให้สมาชิกมีโอกาสชำระหนี้คืนได้น้อย ดังนั้นการใช้จ่ายเงินกู้ผิดวัตถุประสงค์จึงมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนในทิศทางตรงกันข้าม แต่มีทิศทางเดียวกันกับหนี้ที่ค้างชำระ
3. ขนาดของฟาร์มจะมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ถ้าสมาชิกมีขนาดของฟาร์มใหญ่ขึ้น จะทำให้มีรายได้มากขึ้น สามารถชำระหนี้คืนได้มาก ดังนั้นขนาดของฟาร์มจึงมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนในทิศทางเดียวกัน แต่มีทิศทางตรงกันข้ามกับหนี้ที่ค้างชำระ
4. รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนจะมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ถ้ารายได้ทั้งหมดในครัวเรือนเพิ่มขึ้น สมาชิกสามารถชำระหนี้คืนได้มาก ดังนั้นรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนจึงมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนในทิศทางเดียวกัน แต่มีทิศทางตรงกันข้ามกับหนี้ที่ค้างชำระ
5. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือนจะมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ถ้ามีค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณการชำระหนี้คืนได้น้อยลง ดังนั้นค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือนจึงมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนในทิศทางตรงกันข้าม แต่มีทิศทางเดียวกันกับหนี้ที่ค้างชำระ
6. การมีหนี้สินหลายแห่งจะมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ถ้ามีหนี้สินหลายแห่งย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณการชำระหนี้คืนได้น้อยลง ดังนั้นการมีหนี้หลายแห่งจึงมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนในทิศทางตรงกันข้าม แต่มีทิศทางเดียวกันกับหนี้ที่ค้างชำระ
7. ปริมาณสินเชื่อสหกรณ์อนุมัติมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ถ้าหากปริมาณสินเชื่อสหกรณ์อนุมัติมีมากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณการชำระหนี้คืนได้น้อยลง ดังนั้นปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติจึงมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนในทิศทางตรงกันข้าม แต่มีทิศทางเดียวกันกับหนี้ที่ค้างชำระ

8. ประเภทของหลักประกันสินเชื่อที่ตีมูลค่าเป็นเงินมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ถ้าหากมีประเภทของหลักประกันมากกว่าหนึ่งประเภท จะทำให้มูลค่ามากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณการชำระหนี้คืนได้มากขึ้น ดังนั้นประเภทของหลักประกันสินเชื่อจึงมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนในทิศทางเดียวกัน แต่มีทิศทางตรงกันข้ามกับหนี้ที่ค้างชำระ

9. การติดตามหนี้ของสหกรณ์มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืน กล่าวคือ ถ้าหากการติดตามหนี้ของสหกรณ์ได้ทำการติดตามหนี้หลายวิธีการ ย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณการชำระหนี้คืนได้มากขึ้น ดังนั้นการติดตามหนี้ของสหกรณ์จึงมีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนในทิศทางเดียวกัน แต่มีทิศทางตรงกันข้ามกับหนี้ที่ค้างชำระ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” ได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Research)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการในเขตพื้นที่ดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ 14 ตำบล คือ ตำบลชมพู ตำบลบ้านแลง ตำบลปงแสนทอง ตำบลบ่อแฮ้ว ตำบลบ้านเป้า ตำบลบ้านเอื้อม ตำบลพระบาท ตำบลทุ่งฝาย ตำบลต้นธงชัย ตำบลบุญนาคนพัฒนา ตำบลเสด็จ ตำบลบ้านคำ ตำบลกล้วยแพะ ตำบลพิชัย

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดสัญญา ซึ่งจากรายงานประจำปี 2541 มีจำนวน 1,050 สัญญา สังกัดกลุ่มต่างๆ รวม 73 กลุ่ม กระจายอยู่ตามตำบลต่างๆ ใน 14 ตำบล

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างมาเป็นบางส่วนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) มีวิธีการดำเนินการดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งประชากรทั้งหมด 1,050 สัตว์มาเป็น 2 ประเภท คือ หนี่ที่ค้ำชำระระยะสั้น และระยะปานกลาง (ตารางที่ 3)

ขั้นตอนที่ 2 ในแต่ละประเภทในขั้นตอนที่ 1 จะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามช่วงเวลาที่ค้ำชำระเป็น 3 ช่วง (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรแบ่งตามประเภทหนี่ที่ค้ำชำระ

ประเภท	จำนวนสัตว์
ระยะสั้น	665
ระยะปานกลาง	385
รวม	1,050

ตารางที่ 4 ประเภทหนี่ที่ค้ำชำระ แบ่งตามช่วงเวลาที่ค้ำชำระ

ประเภทหนี่	อายุ 0 – 1 ปี	1 – 3 ปี	3 ปีขึ้นไป	รวม
ระยะสั้น	236	176	253	665
ระยะปานกลาง	227	35	123	385
รวม	463	211	376	1,050

ขั้นตอนที่ 3 จากกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งได้ในขั้นตอนที่ 2 นำมาคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากหนี่ที่ค้ำชำระทั้งหมด 1,050 สัตว์ โดยใช้สูตรของ Yamane (1973: 111) ทั้งนี้กำหนดให้มีมีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างได้ 0.10 หรือร้อยละ 10 โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิด (e = 0.10)

แทนค่าของกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{1,050}{1 + 1,050 (0.10)^2} \\
 &= \frac{1,050}{1 + 1,050 (0.01)} \\
 &= \frac{1,050}{1 + 10.5} \\
 &= 92 \text{ สัญญา}
 \end{aligned}$$

ขั้นตอนที่ 4 เนื่องจากในกลุ่มหนึ่ระยะปานกลางที่มีอายุหนึ่ที่ค้ำชำระ 1-3 ปี มีจำนวนสัญญาที่ค้ำชำระน้อย จำนวน 35 สัญญา จึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 50 จากจำนวนประชากรทั้งหมด เนื่องจากต้องการให้เกิดความเชื่อมั่นในการเก็บข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่าง 17 สัญญา (คั้งนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 106 สัญญา) โดยในกลุ่มลูกหนึ่ระยะสั้น และระยะปานกลาง กลุ่มอื่น ๆ คำนวณหากลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม โดยใช้สูตรของ Nagtalon (1983: 231) คั้งนี้

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

โดย

n_i = จำนวนตัวอย่างที่สุ่มจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภท

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N_i = จำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

แทนค่าตามสูตรได้ คั้งนี้

n_i (หนึ่ระยะสั้นระดับอายุ 0-1 ปี)

$$= \frac{236}{1050} \times 92 = 20.68 \approx 21 \text{ คน}$$

1050

n_i (หนึ่ระยะปานกลางระดับอายุ 0-1 ปี)

$$= \frac{227}{1050} \times 92 = 19.89 \approx 20 \text{ คน}$$

1050

จากการสุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 3 และ 4 จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนี้ ค้างชำระเลขกำหนดในสัญญาทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 5 และ 6

ตารางที่ 5 จำนวนสัญญาหนี้ระยะสั้นที่ค้างชำระแยกตามระดับอายุหนี้ค้างชำระ

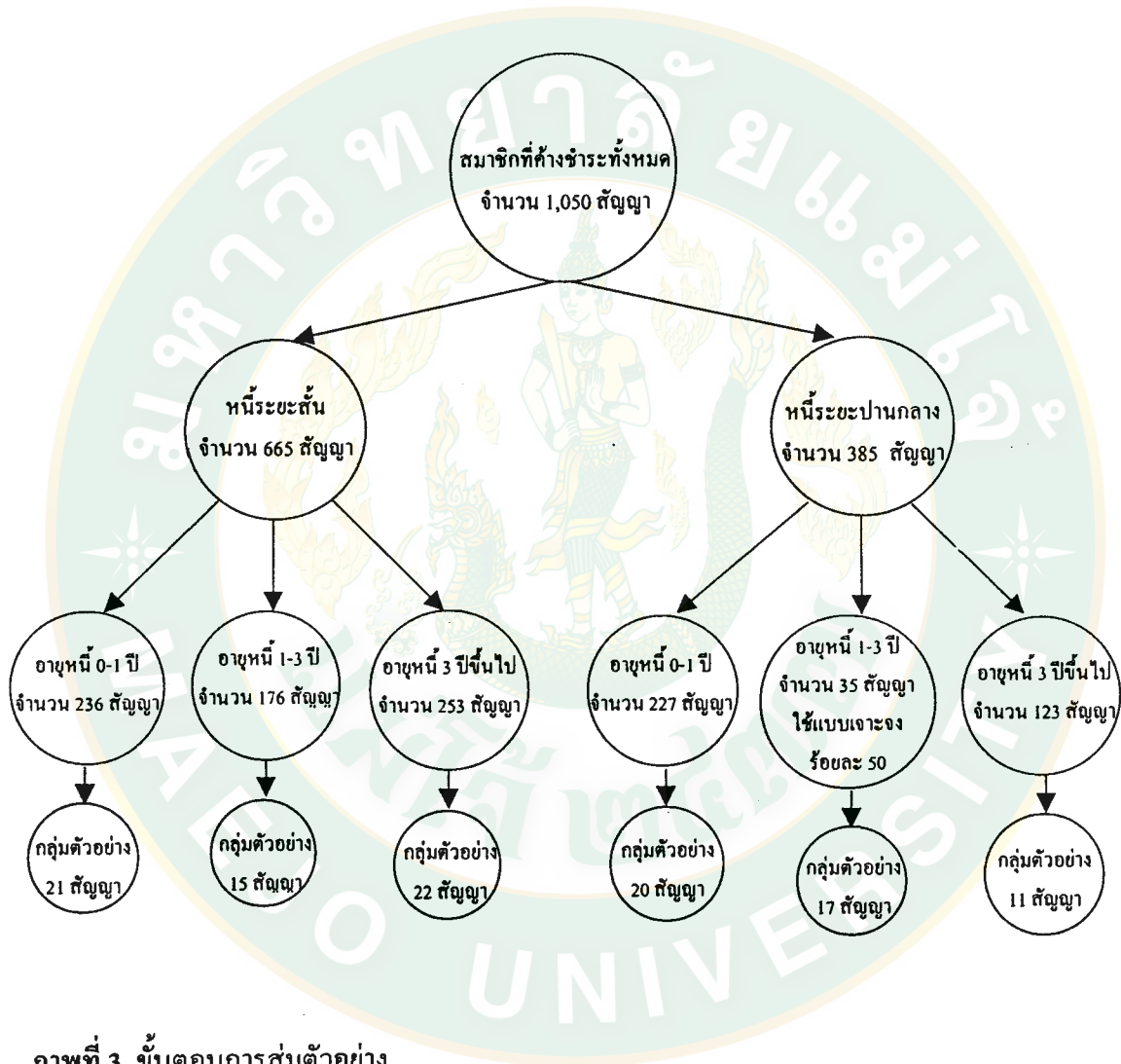
อายุหนี้ที่ค้างชำระ	จำนวนสัญญาที่ค้าง	จำนวนสัญญาที่สุ่ม
0-1	236	21
1-3	176	15
3 ปีขึ้นไป	253	22
รวม	665	58

ตารางที่ 6 จำนวนสัญญาหนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระแยกตามระดับอายุหนี้ค้างชำระ

อายุหนี้ที่ค้างชำระ	จำนวนสัญญาที่ค้าง	จำนวนสัญญาที่สุ่ม
0-1	227	20
1-3	35	17 ¹
3 ปีขึ้นไป	123	11
รวม	385	48

หมายเหตุ: ¹ เนื่องจากจำนวนประชากรในกลุ่มมีขนาดเล็กจึงสุ่มมาร้อยละ 50

จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 106 สัตว์เลี้ยง ได้สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ทุกกลุ่มที่มี
 หนี้ค้างชำระ ในทุกตำบล (14 ตำบล) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random
 Sampling) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (The Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (Close – ended question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended question) ซึ่งผู้วิจัยได้เรียบเรียงจากการศึกษาแนวคิดผลงานวิจัยจากตารางเอกสารตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

ตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการชำระหนี้ค่านของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

การทดสอบแบบสอบถาม

(Pre – Testing of the research Instrument)

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (validity) ใช้วิธีนำแบบสอบถามที่สร้างแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ วิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด (content validity)มากยิ่งขึ้น โดยเป็นคำถามปลายเปิด (open – ended questions) และคำถามปลายปิด (close – ended questions) เพื่อรวบรวมข้อมูล

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มสมาชิกตัวอย่างที่ได้ทำการสุ่มเพื่อการศึกษา คือสมาชิกกลุ่มที่ 44, 63, 19 จำนวน 20 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) (ประคองกรรมสูตร, 2528: 42-44) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{S_1^2}{S_x^2} \right]$$

โดยที่	α	= ความเชื่อมั่น
	n	= จำนวนข้อความหรือข้อความคำถามทั้งฉบับ
	S_1^2	= ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_x^2	= ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการทดสอบปรากฏว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.90 แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ในเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้ และมีความเชื่อมั่นสูง

การรวบรวมข้อมูล

(Data Collection)

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้รถจักรยานยนต์ของสมาชิกและได้ทำการสอบถามสมาชิก จำนวน 106 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ชี้แจงแนะนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ผู้ที่จะร่วมสอบถาม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามก่อนที่จะออกดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล และรายงานผลการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

ข้อมูลที่ได้รวบรวมได้โดยการสอบถามครบตามจำนวนตัวอย่างที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาจัดเป็นหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อ ลงในแบบลงรหัส (coding form) จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science: SPSS) เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านอื่นๆ โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และมัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
2. สมการถดถอยพหุคูณ (multiple-regression) และประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดธรรมดา (ordinary least squares) เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย เพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด เพื่อให้ได้ที่มาซึ่งแบบจำลองเชิงเส้นของความสัมพันธ์ในตัวแปรต่างๆ มีรูปแบบสมการดังนี้

$$Y_i = f(X_i)$$

โดยกำหนดให้

Y_i = หนี้ที่ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด รวมเงินต้น และ ดอกเบี้ยที่ค้างชำระ หนึ่งหน่วยเวลามีหน่วยเป็นบาท

X_i = ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณหนี้ค้างชำระ

$i = 1, 2, 3, \dots, 9$

Y_1 = หนี้ที่ค้างชำระทั้งหมด (บาท)

Y_2 = หนี้ระยะสั้นที่ค้างชำระ (บาท)

Y_3 = หนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระ (บาท)

Y_4 = หนี้ระยะสั้นที่ค้างชำระอายุหนี้ 0-1 ปี (บาท)

Y_5 = หนี้ระยะสั้นที่ค้างชำระอายุหนี้ 1-3 ปี (บาท)

Y_6 = หนี้ระยะสั้นที่ค้างชำระอายุหนี้ 3 ปีขึ้นไป (บาท)

Y_7 = หนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระอายุหนี้ 0-1 ปี (บาท)

Y_8 = หนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระอายุหนี้ 1-3 ปี (บาท)

Y_9 = หนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระอายุหนี้ 3 ปีขึ้นไป (บาท)

สำหรับตัวแปรอิสระได้แก่

X_1 = จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)

X_2 = การใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

- ถ้าสมาชิกรู้ผิดวัตถุประสงค์อย่างน้อยร้อยละ 70 = 1

- ถ้าสมาชิกรู้ผิดวัตถุประสงค์ = 0

X_3 = ขนาดของฟาร์ม (ไร่)

X_4 = รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (บาท/ปี)

X_5 = ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (บาท/ปี)

X_6 = การมีหนี้สินหลายแห่ง (จำนวนแหล่งเจ้าหนี้)

X_7 = ปริมาณสินเชื่อสหกรณ์อนุมัติ (บาท)

X_8 = ประเภทของหลักประกันสินเชื่อ (บาท)

X_9 = การติดตามหนี้ของสหกรณ์ (วิธีการ)

บทที่ 4

ผลการศึกษาและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด 2) ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด โดยการรวบรวมข้อมูลตัวอย่างจากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่มีหนี้ค้างชำระเลขกำหนดตามสัญญา จำนวน 106 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺) ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 3 ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

เพศ

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 77 คน เพศหญิง 29 คน คิดเป็น ร้อยละ 72.64 และ 27.36 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าจำนวนสมาชิกเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากสังคมไทย ชายเป็นหัวหน้าครอบครัว และที่พบว่าเกษตรกรทั้งเพศชายและเพศหญิงเป็นสมาชิกได้แสดงว่าสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ได้ปฏิบัติตามหลักสหกรณ์ข้อที่ 1 คือการเปิดรับสมาชิกทั่วไปโดยไม่จำกัดเพศ เชื้อชาติ สังคม การเมือง และศาสนา (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	77	72.64
หญิง	29	27.36
รวม	106	100.00

อายุ

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 53.77 มีอายุสูงกว่า 50 ปีขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 28.30 มีอายุอยู่ในช่วง 40-50 ปี และ ร้อยละ 17.93 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ตามลำดับ จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 50 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นวัยที่ต้องสร้างฐานะของครัวเรือน และต้องรับผิดชอบมากขึ้น (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
31 – 40 ปี	19	17.93
40 – 50 ปี	30	28.30
สูงกว่า 50 ปีขึ้นไป	57	53.77
รวม	106	100.00

การศึกษา

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 6 คน จบต่ำกว่าชั้น ป.4 จำนวน 45 คน จบชั้น ป.4-ป.6 จำนวน 51 คน จบชั้นมัธยมศึกษา-อนุปริญญา จำนวน 4 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5.66 42.45 48.11 และ 3.78 ตามลำดับ แสดง

ว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	6	5.66
จบต่ำกว่าชั้น ป. 4	45	42.45
จบชั้น ป. 4 – ป. 6	51	48.11
จบชั้นมัธยมศึกษา – อนุปริญญา	4	3.78
รวม	106	100.00

อาชีพปัจจุบัน

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.17 มีอาชีพการเกษตร 103 คน และมีเพียงส่วนน้อยที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เพียงร้อยละ 2.83 ซึ่งจากผลการศึกษาแสดงว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรหรือหมายถึงเป็นเกษตรกรนั่นเอง (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเกษตร	103	97.17
อาชีพอื่น ๆ	3	2.83
รวม	106	100.00

จำนวนแรงงานในครัวเรือน

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน โดยร้อยละ 51.89 มีแรงงานรวมในครัวเรือนอยู่ในช่วง 4-6 คน รองลงมา ร้อยละ 45.28 มีแรงงานในครัวเรือนอยู่ในช่วง 1-3 คน และร้อยละ 1.89 มีแรงงานมากกว่า 7 คน ขึ้นไป และร้อยละ 0.94 ไม่มีแรงงานในครัวเรือนจึงใช้แรงงานจ้างในการเกษตร (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือนรวม

จำนวนแรงงานรวม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 3	48	45.28
4 – 6	55	51.89
7 คนขึ้นไป	2	1.89
ไม่มีแรงงานในครัวเรือน	1	0.94
รวม	106	100.00

จำนวนแรงงานในการเกษตร

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงงานในการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 2 คน และมีแรงงานในการเกษตรสูงสุด ครัวเรือนละ 5 คน ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 92 มีจำนวนแรงงานการเกษตรอยู่ในช่วง 1 – 3 คน และร้อยละ 6 มีแรงงานในการเกษตรอยู่ในช่วง 4-5 คน และไม่มีแรงงานในการเกษตรเพียงร้อยละ 2 เท่านั้น (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม
แรงงานในการเกษตร

จำนวนแรงงานเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-3	97	91.51
4-5	7	6.60
ไม่มีแรงงานการเกษตร	2	1.89
รวม	106	100.00

จำนวนแรงงานประกอบอาชีพอื่น ๆ

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประมาณร้อยละ 64.15 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนประกอบอาชีพอื่น 1-3 คน รองลงมาร้อยละ 34.91 ไม่มีแรงงานในครัวเรือนประกอบอาชีพอื่น และมีเพียงร้อยละ 0.94 (1 ครัวเรือน) ที่มีแรงงานในครัวเรือน 4-6 คน ประกอบอาชีพอื่น แสดงว่านอกจากทำการเกษตรแล้ว แรงงานในครัวเรือนยังมีการใช้ในอาชีพอื่นอีกด้วยเช่น รับจ้างเลี้ยงเด็ก ตัดเย็บเสื้อผ้า ค้าขาย (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 จำนวนแรงงานประกอบอาชีพอื่น

จำนวนแรงงานประกอบอาชีพอื่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-3	68	64.15
4-6	1	0.94
ไม่ได้ประกอบอาชีพอื่น	37	34.91
รวม	106	100

การนำเงินกู้ที่ได้รับไปใช้

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเงินกู้ที่ได้รับไปใช้จ่ายในการเกษตร จำนวน 73 สัญญา รองลงมานำไปใช้ลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร 53 สัญญา นำไปใช้จ่ายในครัวเรือน 13 สัญญา ต่อเติมอาคารที่พักในครอบครัว 4 สัญญา ชำระหนี้สิน

เดิมเกี่ยวกับการเกษตร 9 สัญญา นำไปใช้ใช้อื่น 2 สัญญา (จำนวนสัญญามากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพราะสมาชิกนำเงินกู้ที่ได้รับไปใช้จ่ายหลายช่องทาง ดังนั้น หนึ่งคนอาจมี 2 สัญญา) แสดงว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด นำเงินกู้ที่ได้รับจาก สหกรณ์ไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในการกู้ยืมเป็นส่วนใหญ่ โดยนำไปใช้ในการเกษตรเป็นส่วนมากที่สุด รองลงมาคือ นำไปลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร และ นำไปใช้อื่น ๆ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การนำเงินกู้ที่ได้รับไปใช้

ช่องทางการนำเงินไปใช้	จำนวนสัญญา*
ใช้ในการเกษตร	73
ใช้ลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร	53
ใช้จ่ายในครัวเรือน	13
ต่อเติมอาคารที่พักในครอบครัว	4
ชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร	9
อื่นๆ	2
รวม	154

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ขนาดพื้นที่ทำฟาร์มเพื่อใช้ในการเพาะปลูก

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 43.40 มีพื้นที่ถือครองที่ทำกรเกษตรอยู่ในช่วง 1-5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 37.74 มีพื้นที่ถือครองอยู่ในช่วง 6 - 10 ไร่ ร้อยละ 17.92 มีพื้นที่ถือครองอยู่ในช่วง 11-20 ไร่ และร้อยละ 0.94 เท่านั้นที่มีพื้นที่ถือครองมากกว่า 20 ไร่ หากพิจารณาแล้วพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด มีเนื้อที่ทำการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 8 ไร่ ซึ่งถือว่าเป็นฟาร์มขนาดเล็ก (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม
จำนวนพื้นที่การเกษตร

จำนวนพื้นที่การเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-5 ไร่	46	43.40
6-10 ไร่	40	37.74
11-20 ไร่	19	17.92
มากกว่า 20 ไร่	1	0.94
รวม	106	100.00

หมายเหตุ : จำนวนพื้นที่ที่สมาชิกถือครองเฉลี่ย 8 ไร่

จำนวนพื้นที่ฟาร์มเพื่อใช้ในการเลี้ยงสัตว์

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีพื้นที่ถือครองเพื่อใช้ในการเลี้ยงสัตว์ ขนาด 3, 5, 6 และ 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.94 เท่ากันทั้ง 3 ขนาดและร้อยละ 1.89 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 95.29 ไม่มีพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ซึ่งจากผลการศึกษาแสดงว่าสมาชิกสหกรณ์ใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกเป็นส่วนใหญ่ และมีเพียงจำนวนน้อยที่ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ สาเหตุเพราะว่าสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด เลี้ยงวัวจำนวนน้อยราย รายละ 4-5 ตัว ส่วนสุกร และไก่ เลี้ยงไว้ในบริเวณบ้านไม่ต้องใช้เนื้อที่มากเพราะ เลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือน เท่านั้น (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม
จำนวนพื้นที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์

จำนวนพื้นที่เลี้ยงสัตว์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีพื้นที่เลี้ยงสัตว์	101	95.29
3 ไร่	1	0.94
5 ไร่	1	0.94
6 ไร่	1	0.94
10 ไร่	2	1.89
รวม	106	100.00

รายได้จากการเกษตรของครัวเรือน

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน 33,893.38 บาทต่อปี โดยเป็นรายได้จากการปลูกข้าว 16,457.07 บาท เลี้ยงวัว 8,860.37 บาท ปลูกสับปะรด 2,625.47 บาท ปลูกอ้อย 1,162.74 บาท ปลูกถั่วเหลือง 1,460.37 บาท เลี้ยงสุกร 1,358.49 บาท และจากการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อื่น ๆ 1,968.87 บาท แสดงรายละเอียดในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามรายได้จากการเกษตร

รายการ	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน	ร้อยละ
1. ข้าว	16,457.07	48.55
2. วัว	8,860.37	26.14
3. สับปะรด	2,625.47	7.75
4. อ้อย	1,162.74	3.43
5. ถั่วเหลือง	1,460.37	4.31
6. สุกร	1,358.49	4.01
7. อื่น ๆ (มะเขือเทศ หอมกระเทียม ปลานิล ฯลฯ)	1,968.87	5.81
รายได้ในการเกษตรเฉลี่ย	33,893.38	100.00

รายได้นอกการเกษตรของครัวเรือน

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีรายได้จากค่าจ้างแรงงาน จากการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนและรายได้อื่น ๆ แยกเป็นรายได้จากค่าจ้างแรงงาน ร้อยละ 27.83 เฉลี่ยครัวเรือนละ 3,419.81 บาท รายได้จากการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน ร้อยละ 8.52 เฉลี่ยครัวเรือนละ 1,047.17 บาท รายได้อื่น ๆ เช่น ค่าขาย ตัดเย็บเสื้อผ้า รับเลี้ยงเด็ก ร้อยละ 63.65 จำนวนเงินเฉลี่ยครัวเรือนละ 7,820.75 บาท สรุปแล้วมีรายได้นอกการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 12,287.35 บาทต่อปี (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของรายได้นอกภาคการเกษตรของครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

รายการ	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน	ร้อยละ
1. ค่าจ้างแรงงาน	3,419.81	27.83
2. รายได้ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน	1,047.17	8.52
3. รายได้นอกการเกษตรอื่นๆ	7,820.75	63.65
รายได้นอกการเกษตรเฉลี่ย	12,287.35	100.00

ค่าใช้จ่ายในการเกษตรของครัวเรือน

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกปลูกข้าว 93 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำนวน 6,805.85 บาท มีสมาชิกเลี้ยงวัวจำนวน 22 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 4,311.32 บาท มีสมาชิกปลูกสับปะรด 10 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 1,283.11 บาท มีสมาชิกปลูกอ้อย 4 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 458.02 บาท มีสมาชิกปลูกถั่วเหลือง 14 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 629.95 บาท มีสมาชิกเลี้ยงสุกร 6 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 404.72 บาท มีสมาชิกทำการเกษตรอย่างอื่น 13 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 790.61 บาท สรุปแล้วมีค่าใช้จ่ายในการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 14,683.58 บาท (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายในการเกษตรของครัวเรือน

รายการ	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อ ครัวเรือน	ร้อยละ	ครัวเรือน*
1. ข้าว	6,805.85	46.35	93
2. ไร่	4,311.32	29.36	22
3. สัตว์ประรด	1,283.11	8.73	10
4. อ้อย	458.02	3.39	4
5. ถั่วเหลือง	629.95	4.29	14
6. สุกกร	404.72	2.75	6
7. อื่น ๆ (มะเขือเทศ หอม กระเทียม ปลานิล ฯลฯ)	790.61	5.38	13
ค่าใช้จ่ายในการเกษตรเฉลี่ย	14,683.58	100.00	

หมายเหตุ: * นับซ้ำ

ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนรวม

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนรวมเฉลี่ย 24,491.56 บาท โดยค่าใช้จ่ายมากที่สุด คือ ค่าอาหาร 11,372.64 บาท รองลงมาเป็นค่าเช่าเรียนบุตร 6,137.74 บาท ค่าผ่อนสินค้า 3,833.02 บาท ค่าเสื้อผ้า 1,030.19 บาท ค่ารักษาพยาบาล 905.94 บาท ค่าใช้จ่ายอื่น 818.50 บาท ค่าท่องเที่ยววัฒนธรรมประเพณี 393.53 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.44 25.06 15.65 4.20 3.70 3.34 และ 1.61 ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายในครัวเรือนรวมของสมาชิก

ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนรวม	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ค่าอาหาร	11,372.64	46.44
ค่าศึกษาเล่าเรียนบุตร	6,137.74	25.06
ค่าผ่อนสินค้า เช่น โทรศัพท์ รถยนต์ จักรยานยนต์	3,833.02	15.65
ค่าเสื้อผ้า	1,030.19	4.20
ค่ารักษาพยาบาล	905.94	3.70
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าไฟฟ้า โทรศัพท์ ค่าน้ำ	818.50	3.34
ค่าท่องเที่ยววัฒนธรรมประเพณี	393.53	1.61
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนรวมเฉลี่ย	24,491.56	100.00

รายได้สุทธิในครัวเรือน

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ในการเกษตรเฉลี่ย 33,893.38 บาท รายได้นอกการเกษตรเฉลี่ย 12,287.35 บาท รวมรายได้ทั้งหมด 46,180.73 บาท ค่าใช้จ่ายในการเกษตรเฉลี่ย 14,683.58 บาท ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 24,491.56 บาท รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด 39,175.14 บาท รายได้สุทธิของสมาชิกสหกรณ์เท่ากับ 7,005.59 บาท (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละรายได้สุทธิในครัวเรือนของสมาชิก

รายการ	รายได้ทั้งหมด	รายจ่ายทั้งหมด	รายได้สุทธิ
จากการเกษตร	33,893.38	14,683.58	19,209.80
นอกการเกษตร	12,287.35	24,491.56	-12,204.21
รวม	46,180.73	39,175.14	7,005.59

แหล่งเงินกู้อื่นของสมาชิกนอกเหนือจากสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีแหล่งเงินกู้เพียงแห่งเดียวคือ สหกรณ์จำนวน 55 คน และมีจำนวน 51 คน ที่มีแหล่งเงินกู้นอกเหนือไปจากสหกรณ์ โดยเฉลี่ยร้อยละ 31.37 มีแหล่งเงินกู้จาก ธกส. รองลงมาร้อยละ 29.41 กู้จากพ่อค้า นายทุน เพื่อนบ้าน ร้อยละ 25.40 กู้จากธนาคารพาณิชย์ และร้อยละ 13.73 กู้จากญาติพี่น้อง (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของแหล่งเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์นอกเหนือจากสหกรณ์

แหล่งเงินกู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ธ.ก.ส.	16	31.37
2. ธนาคารพาณิชย์	13	25.49
3. พ่อค้า นายทุน เพื่อนบ้าน	15	29.41
4. ญาติ พี่น้อง	7	13.73
รวม	51	100.00

จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกกู้จากสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.79 มีจำนวนเงินกู้ในช่วง จำนวน 10,001-30,000 บาท รองลงมาร้อยละ 33.03 กู้เงินอยู่ในช่วงจำนวน 30,001-50,000 บาท ร้อยละ 12.26 มีจำนวนเงินกู้ในช่วง จำนวน 5,000-10,000 และ 50,001-100,000 บาท และมีเพียงร้อยละ 5.66 เท่านั้นที่กู้เงินสูงกว่า 100,000 บาทขึ้นไปแสดงว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่กู้เงินในช่วงจำนวนเงิน 10,001-30,000 บาท (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม
ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ (จำนวนเงินกู้ที่สมาชิกสหกรณ์ได้รับ)

จำนวนเงิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5,000-10,000 บาท	13	12.26
10,001-30,000 บาท	39	36.79
30,001- 50,000 บาท	35	33.03
50,001-100,000 บาท	13	12.26
100,001 บาท ขึ้นไป	6	5.66
รวม	106	100.00

ลักษณะสินเชื่อที่สมาชิกสหกรณ์ได้รับ

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับเงินกู้ในรูปแบบเงินสด จำนวน 99 คน ในรูปวัสดุการเกษตร 7 คน คิดเป็นร้อยละ 93.39 และ 6.61 ตามลำดับ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตาม
ลักษณะสินเชื่อที่ได้รับที่ผ่านมา

สินเชื่อที่ได้รับ	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
เงินสด	99	93.39
วัสดุการเกษตร	7	6.61
รวม	106	100.00

ประเภทหลักประกันสินเชื่อที่ใช้ในการค้ำประกันเงินกู้

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ที่ดินเป็นหลักประกันสินเชื่อ 90 สัญญา มูลค่าของหลักประกันเฉลี่ย 109,000 บาทต่อสัญญา ใช้บุคคลค้ำประกัน จำนวน 31 สัญญา ในการค้ำประกันเงินกู้ สมาชิกสามารถใช้หลักประกันทั้งสอง

ประเภทได้ สมาชิกบางรายใช้มากกว่าหนึ่งประเภทจึงทำให้ยอดรวมจำนวนของสมาชิก ผู้ใช้หลัก ประกันเกินกว่ายอดรวมของจำนวนตัวอย่าง (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 จำนวนสัญญาเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามหลักประกันสินเชื่อ

ประเภทของหลักประกัน	จำนวน (สัญญา)	ค่าเฉลี่ยต่อสัญญา (บาท)
ที่ดิน	90	109,000
บุคคล	31	21,198.77
รวม	121	130,198.77

การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้ของพนักงานสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้จากพนักงานสหกรณ์ในระดับมากถึงร้อยละ 91.50 ในระดับมากที่สุดร้อยละ 4.70 ในระดับน้อย ร้อยละ 1.90 ไม่เคยได้รับคำแนะนำเลยร้อยละ 1.90 แสดงว่าโดยส่วนใหญ่แล้วพนักงานสหกรณ์ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์เป็นอย่างดี (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามระดับการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้จากพนักงานสหกรณ์

ระดับการให้คำแนะนำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากที่สุด	5	4.70
มาก	97	91.50
น้อย	2	1.90
ไม่เคยได้รับคำแนะนำเลย	2	1.90
รวม	106	100.00

การได้รับหนังสือเตือนการชำระหนี้คืนเงินกู้ก่อนถึงกำหนดชำระจริง

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้รับหนังสือเตือนการชำระหนี้คืนเงินกู้ ก่อนถึงกำหนดชำระจริง หลายครั้งร้อยละ 99.06 ไม่เคยได้รับเลยร้อยละ 0.04 แสดงให้เห็นว่าพนักงานสหกรณ์ได้เอาใจใส่ในการติดตามทวงถามหนี้ค้างชำระจากสมาชิกสหกรณ์ (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามการได้รับหนังสือเตือนการชำระหนี้จากสหกรณ์

การได้รับเตือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ได้รับหลายครั้ง	105	99.06
ไม่เคยได้รับ	1	0.04
รวม	106	100.00

การติดตามทวงหนี้ในรอบปี จากพนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์ได้รับการติดตามทวงถามหนี้ในรอบปีที่ผ่านมา จากพนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ในระดับบ่อยมาก บ่อย นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.96 64.15 และ 1.89 ตามลำดับ (ตารางที่ 28) ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปในตารางที่ 27

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามการติดตามทวงถามหนี้จากพนักงานสินเชื่อ

การติดตามทวงถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บ่อยมาก (6 – 10 ครั้ง)	36	33.96
บ่อย (3 – 5 ครั้ง)	68	64.15
นาน ๆ ครั้ง (1 – 2 ครั้ง)	2	1.89
รวม	106	100.00

วิธีการติดตามทวงถามหนี้ของพนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์ได้รับการติดตามทวงถามหนี้จากสหกรณ์ทั้งหมด 4 วิธีการ คือ สมาชิกได้รับจดหมายทวงหนี้ร้อยละ 99.10 เจ้าหน้าที่สินเชื่อติดตามทวงถาม ร้อยละ 92.50 การทวงถามในที่ประชุมกลุ่มร้อยละ 32.10 และประธานกลุ่มติดตามทวงถามร้อยละ 27.40 (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของวิธีการติดตามทวงถามหนี้ของพนักงานสินเชื่อ

วิธีการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จดหมายทวงหนี้	105	99.10
2. เจ้าหน้าที่สินเชื่อติดตามทวงถาม	98	92.50
3. ติดตามทวงถามในที่ประชุมกลุ่ม	34	32.10
4. ประธานกลุ่มติดตามทวงถาม	29	27.40

ความเข้าใจของสมาชิกเกี่ยวกับการชำระหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระ

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ร้อยละ 57.55 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้าใจและเห็นว่าเงินกู้สหกรณ์อัตราดอกเบี้ยต่ำ หรือสามารถต่อรองผ่อนได้ จึงนำเงินไปใช้ทางอื่นส่วนใหญ่ร้อยละ 35.85 มีความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้เงินกู้ว่าเมื่อครบกำหนดสัญญาต้องชำระ (แต่ไม่ชำระ) และร้อยละ 6.60 มีความสามารถในการชำระหนี้คืนแต่มีความเข้าใจว่าถ้าค้างชำระรัฐบาลจะยกเลิกหนี้ทั้งหมดให้ (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้

ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เห็นว่าเงินกู้สหกรณ์อัตราดอกเบี้ยต่ำหรือสามารถ ต่อรองผ่อนได้จึงนำเงินไปใช้ทางอื่น	61	57.55
2. ชำระหนี้เงินกู้คืนเมื่อครบกำหนดสัญญาแต่ไม่ชำระ	38	35.85
3. ชำระหนี้คืนได้แต่เข้าใจว่าถ้าค้างชำระรัฐบาลจะ ยกเลิกหนี้ทั้งหมดให้	7	6.60
รวม	106	100.00

การปรับดอกเบี้ยผิดนัดเพิ่มอีก 3 %

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 99.06
ทราบว่าการค้างชำระหนี้เงินกู้ เมื่อครบกำหนดชำระจะต้องถูกปรับดอกเบี้ยผิดนัดเพิ่มอีกร้อยละ 3
ร้อยละ 0.94 เท่านั้นที่ไม่ทราบ (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของการปรับดอกเบี้ยผิดนัดเพิ่มอีกร้อยละ 3

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทราบ	105	99.06
ไม่ทราบ	1	0.94
รวม	106	100.00

การได้รับความสะดวกในการติดต่อชำระหนี้

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไปติดต่อชำระหนี้
กับสหกรณ์ ได้รับความสะดวกจากพนักงานสหกรณ์ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.30 ในระดับ
มากร้อยละ 55.66 ซึ่งความสะดวกในการติดต่อชำระหนี้ไม่มากนักอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้
สมาชิกสหกรณ์ไม่มาชำระหนี้ทำให้เกิดหนี้เงินกู้ค้างชำระ (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามระดับความสะดวกในการติดต่อชำระหนี้

ระดับความสะดวกในการติดต่อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปานกลาง	47	44.34
มาก	59	55.66
รวม	106	100.00

ความสามารถในการชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนดชำระให้กับสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนร้อยละ 59.43 ไม่สามารถชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนดและร้อยละ 40.47 สามารถชำระหนี้คืนได้เพียงบางส่วนเมื่อถึงกำหนด แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสหกรณ์ เมื่อกู้เงินจากสหกรณ์ไปแล้ว ส่วนใหญ่ไม่สามารถชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนดได้ (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามความสามารถในการจ่ายชำระหนี้คืนเงินกู้

ความสามารถ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ไม่สามารถชำระหนี้คืนเมื่อครบกำหนด	63	59.43
2. ชำระหนี้ได้เพียงบางส่วนเมื่อถึงกำหนด	43	40.47
รวม	106	100.00

ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด เพราะสาเหตุหลายอย่าง เช่น สมาชิกสหกรณ์นำเงินไปลงทุนในการประกอบอาชีพต่อ จำเป็นต้องใช้จ่ายในครอบครัว นำเงินกู้ไปใช้เพื่อการศึกษาของบุตรหลาน ผลผลิตได้น้อย รายได้ไม่พอชำระหนี้ และผลผลิตราคาตกต่ำ (ตารางที่ 34) และจากการวิเคราะห์โดยสมการถดถอย พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้าง

ชำระในหลายสมการ คือ การมีหนี้หลายแห่ง ซึ่งสอดคล้องกับตารางที่ 22 ที่แสดงแหล่งเงินกู้ทั้งหมดนอกเหนือจากสหกรณ์

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อถึงกำหนด

สาเหตุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จำเป็นต้องใช้จ่ายในครอบครัว	68	64.15
2. นำเงินไปลงทุนในการประกอบอาชีพต่อ	68	64.15
3. ผลผลิตได้น้อยไม่พอชำระหนี้	54	50.94
4. นำเงินกู้ไปใช้เพื่อการศึกษาของบุตรหลาน	51	48.11
5. ราคาผลผลิตตกต่ำ	19	17.93
6. อื่น ๆ	5	4.72

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์

การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

เพื่อให้การอธิบายถึงการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้สิน ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยสมการถดถอย (multiple linear regression) และประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดธรรมดา (ordinary least square) เพื่อให้ได้มาซึ่งแบบจำลองเชิงเส้นตรงของความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ตามกรอบแนวความคิดในบทที่ 2 โดยแบ่งดังนี้

ตัวแปรตาม ตามประเภทหนี้ที่ค้างชำระ คือ

Y1 = หนี้ที่ค้างชำระทั้งหมด

Y2 = หนี้ระยะสั้นรวมที่ค้างชำระ

Y3 = หนี้ระยะปานกลางรวมที่ค้างชำระ

Y4 = หนี้ระยะสั้นที่ค้างชำระ อายุ 0-1 ปี

Y5 = หนี้ระยะสั้นที่ค้างชำระ อายุ 1-3 ปี

Y6 = หนี้ระยะสั้นที่ค้างชำระ 3 ปีขึ้นไป

Y7 = หนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระ อายุ 0-1 ปี

Y8 = หนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระ อายุ 1-3 ปี

Y9 = หนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระ อายุ 3 ปีขึ้นไป

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

X1 = จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)

X2 = การใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

- ถ้าสมาชิกนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์อย่างน้อยร้อยละ 70 = 1

- ถ้าสมาชิกนำเงินกู้ไปใช้ไม่ถูกต้องตามประสงค์ = 0

X3 = ขนาดของฟาร์ม (ไร่)

X4 = รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (บาท/ปี)

X5 = ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (บาท/ปี)

X6 = การมีหนี้สินหลายแห่ง (จำนวนแหล่งเจ้าหนี้)

X7 = ปริมาณสินเชื่อสหกรณ์อนุมัติ (บาท)

X8 = ประเภทของหลักประกันสินเชื่อ (บาท)

X9 = การติดตามหนี้ของสหกรณ์ (วิธีการ)

ตารางที่ 35 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามอายุหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระ

ปัจจัย	หนี้เงินกู้ ทั้งหมด (Y ₁)	หนี้เงินกู้ ระยะสั้น (Y ₂)	หนี้เงินกู้ ระยะปานกลาง Y ₃	หนี้เงินกู้ระยะสั้นค้าง ชำระ 0-1 ปี(Y ₄)
ค่าคงที่	14422.426 (18289.710)	20404.387 (28838.658)	4325.148 (18739.910)	112,314.513 (87,158.108)
X ₁	-441.598 ^{NS} (2646.005)	-72.446 ^{NS} (5328.856)	-391.414 ^{NS} (2129.206)	-4242.047 ^{NS} (12,548.284)
X ₂	-499.011 ^{NS} (6909.153)	-2140.113 ^{NS} (10564.190)	-2912.164 ^{NS} (7891.919)	27,805.172 ^{NS} (26,246.254)
X ₃	-67.405 ^{NS} (233.657)	674.645 ^{NS} 1211.777	-242.160 [*] (140.237)	-256.345 ^{NS} (2452.290)
X ₄	-0.637 [*] (0.271)	-0.458 ^{NS} (0.441)	-0.430 [*] (0.251)	-0.956 ^{NS} (1.811)
X ₅	0.936 ^{***} (0.342)	0.692 ^{NS} (0.567)	0.880 ^{***} (0.291)	0.866 ^{NS} (2.314)
X ₆	12643.655 [*] (5861.248)	24489.765 ^{***} 9867.834	-6314.920 (5020.345)	82464.903 ^{***} (27269.692)
X ₇	8602.827 ^{***} (3514.577)	3154.744 ^{NS} (6396.954)	13671.408 ^{***} (2899.377)	3611.305 ^{NS} (24750.727)
X ₈	0.048 ^{NS} (0.044)	0.102 ^{NS} (0.084)	-0.020 (0.035)	0.121 ^{NS} (0.253)
X ₉	-5152.379 ^{NS} (5814.089)	-8027.261 ^{NS} (9967.515)	-1813.706 (4829.925)	-46359.056 ^{NS} (30274.175)
R ²	0.297	0.315	0.651	0.600
F.Value	4.500	2.454	7.868	1.834
จำนวน	106	58	48	21
ตัวอย่าง				

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ปัจจัย	หนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระ		หนี้เงินกู้ระยะปานกลางค้างชำระ		
	1-3 ปี(Y_5)	3 ปีขึ้นไป(Y_6)	0-1 ปี(Y_7)	1-3 ปี(Y_8)	3 ปีขึ้นไป(Y_9)
ค่าคงที่	78032.324 (50467.199)	39150.891 (42448.032)	63088.535 (49719.957)	-61070.438 (49065.436)	-6657.396 (22100.660)
X_1	-8466.521 ^{NS} (7758.733)	-1386.299 ^{NS} (6878.972)	2545.092 ^{NS} (5396.529)	934.845 ^{NS} (2805.160)	54.874 ^{NS} (1941.984)
X_2	-3987.727 ^{NS} (12143.590)	330.406 ^{NS} (15505.990)	-49386.927 [*] (27736.328)	18340.905 ^{NS} (14066.446)	176.354 ^{NS} (9553.717)
X_3	-11904.834 ^{NS} (2885.118)	-1746.402 ^{NS} (2141.403)	-5256.866 ^{**} (2312.415)	-970.594 ^{NS} (997.837)	-193.384 ^{NS} (118.664)
X_4	0.017 ^{NS} (0.536)	0.807 ^{NS} (0.360)	-0.534 ^{NS} (0.347)	0.740 ^{NS} (0.935)	-0.974 ^{NS} (0.698)
X_5	0.434 ^{NS} (0.605)	-0.133 ^{NS} (0.515)	-0.323 ^{NS} (0.732)	-0.564 ^{NS} (0.910)	1.569 ^{NS} (1.055)
X_6	22445.950 [*] (113117.196)	-796.667 ^{NS} (10924.112)	-2187.627 ^{NS} (7995.466)	-	4463.957 ^{NS} (13598.038)
X_7	114.407 ^{NS} (6362.355)	9464.544 ^{NS} (8190.288)	-1165.236 ^{NS} (10502.021)	18604.302 ^{***} (3673.441)	13172.393 ^{NS} (8017.275)
X_8	0.139 ^{**} (0.063)	0.209 ^{NS} (0.204)	0.188 ^{NS} (0.126)	-0.102 ^{NS} (0.078)	-0.026 ^{NS} (0.061)
X_9	-21535.976 ^{NS} (16417.534)	-10740.961 ^{NS} (16378.457)	21527.641 ^{NS} (13657.143)	24779.091 (20330.390)	-1381.182 ^{NS} (8356.503)
R^2	0.871	0.452	0.743	0.868	0.989
F.Value	3.743	1.102	3.206	6.547	9.712
จำนวน	15	22	20	17	11
ตัวอย่าง					

การคัดเลือกตัวแปรอิสระในสมการถดถอย

ประโยชน์สำคัญของการคัดเลือกตัวแปรอิสระในสมการเพื่อใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ว่ามีผลกระทบจากปัจจัยอิสระอะไรบ้าง มากน้อยแตกต่างกันอย่างไร เพื่อที่จะสามารถนำสมการถดถอยไปใช้พยากรณ์ หรือคาดการณ์ตัวแปรให้ถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Multiple-regression ซึ่งมีวิธีการคัดเลือกตัวแปรดังนี้คือ ขั้นแรกจะเป็นการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าไปในสมการทีละตัวแปรโดยพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้น (ความสัมพันธ์ที่กำหนดให้ตัวแปรอิสระที่เข้าไปในสมการแล้วคงที่) กับตัวแปรตามมากที่สุดเข้าไปในสมการ และพร้อมกันนั้นก็พิจารณาว่า ตัวแปรอิสระที่เข้าไปใน สมการก่อนหน้านั้น ทุกตัวแปรยังคงอยู่ในสมการหรือไม่ ถ้าไม่ก็ตัดออกและดำเนินการคัดเลือกตัวแปรใหม่ ดังนั้นผลจากตารางที่ 35 หลังจากการคัดเลือกตัวแปรอิสระในสมการถดถอยจึงสามารถแสดงได้ในแบบจำลองดังรายละเอียดในตารางที่ 36

ตารางที่ 36 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จำแนกตามอายุหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระ

ปัจจัย	หนี้เงินกู้ทั้งหมด (Y_1)	หนี้เงินกู้ระยะสั้น (Y_2)	หนี้เงินกู้ระยะปานกลาง Y_3	หนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระ 0-1 ปี (Y_4)
ค่าคงที่	694.743 ^{NS} (7271.812)	25304.956 ^{***} (5479.777)	-3630.553 ^{NS} (6502.783)	26,414.341 ^{**} (11,927.756)
X_1	-	-	-	-
X_2	-	-	-	-
X_3	-	-	-	-
X_4	-0.673 ^{***} (0.256)	-	-0.619 ^{***} (0.218)	-
X_5	0.973 ^{***} (0.321)	-	1.002 ^{***} (0.268)	-
X_6	9273.665 ^{**} (3784.105)	21633.745 ^{***} (5732.432)	-	37419.373 ^{***} (11397.366)
X_7	10481.007 ^{***} (2550.071)	-	12201.045 ^{***} (2027.793)	-
X_8	-	-	-	-
X_9	-	-	-	-
R^2	0.283	0.203	0.589	0.362
F.Value	9.963 ^{***}	14.243 ^{***}	21.009 ^{***}	10.779 ^{***}
จำนวนตัวอย่าง	106	58	48	21

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ปัจจัย	หนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระ		หนี้เงินกู้ระยะปานกลางค้างชำระ		
	1-3 ปี(Y_5)	3 ปีขึ้นไป (Y_6)	0-1 ปี(Y_7)	1-3 ปี(Y_8)	3 ปีขึ้นไป(Y_9)
ค่าคงที่	2918.755 ^{NS} (7546.187)	-	61920.180 ^{***} (12161.313)	-271.326 ^{NS} (7537.781)	864.824 ^{NS} (14643.410)
X_1	-	-	-	-	-
X_2	-	-	-	-	-
X_3	-	-	-2,902.118 [*] (1478.586)	-	-
X_4	-	-	-	-	-
X_5	-	-	-	-	-
X_6	17420.765 ^{***} (5475.116)	-	-	-	-
X_7	-	-	-	18695.465 ^{***} (2790.983)	13668.118 ^{**} (6118.828)
X_8	0.191 ^{***} (0.055)	-	-	-	-
X_9	-	-	-	-	-
R^2	0.607	-	0.176	0.749	0.357
F.Value	9.262 ^{***}	-	3.852 [*]	44.870 ^{***}	4.990 [*]
จำนวน ตัวอย่าง	15	22	20	17	11

^{NS} ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

^{***} มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

^{*} มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.10

ผลการวิเคราะห์

แบบจำลองที่ 1

$$Y_1 = 694.743^{NS} - 0.673X_4^{***} + 0.973X_5^{***} + 9,273.665X_6^{**} + 10,481.007X_7^{***}$$

จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ค้างชำระทั้งหมด (Y_1) ของสมาชิกมี 4 ปัจจัย คือ

1. รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (X_4) มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น 1,000 บาท จะสามารถนำไปชำระหนี้ได้ จึงทำให้หนี้สินค้างชำระลดลง 673 บาท แสดงว่าการชำระหนี้ดีขึ้น (ในขณะที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นคงที่)

2. รายจ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (X_5) มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1,000 บาท จะทำให้สมาชิกค้างชำระหนี้กับสหกรณ์เพิ่มขึ้น 973 บาท แสดงว่าความสามารถในการชำระหนี้ลดลง (ในขณะที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นคงที่)

3. การมีหนี้สินหลายทาง (X_6) มีผลกระทบต่อจำนวนหนี้ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีหนี้สินหลายแห่ง จะทำให้ไม่สามารถนำเงินมาชำระให้สหกรณ์ได้ โดยจะนำไปชำระที่แหล่งเงินกู้อื่น ๆ ก่อน ดังนั้นถ้ามีเจ้าหนี้เพิ่มขึ้น 1 แห่ง จะทำให้เขามีหนี้สินค้างชำระต่อสหกรณ์เพิ่มขึ้นประมาณ 9,274 บาท แสดงว่าความสามารถในการชำระหนี้ลดลง (ในขณะที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นคงที่)

4. ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ (X_7) มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสหกรณ์ขยายวงเงินกู้ที่อนุมัติให้สมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้เขามีหนี้สินค้างชำระเพิ่มขึ้น 10,481 บาท แสดงว่าความสามารถในการชำระหนี้ลดลง (ในขณะที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นคงที่)

$R^2 = 0.28$ เป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งหมายความว่า ผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ที่เกิดจาก X_4 , X_5 , X_6 และ X_7 มีเพียงร้อยละ 28 ส่วนอีกร้อยละ 72 ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองที่ 1 ถึงแม้ว่า R^2 จะต่ำ แต่ค่าของ F คือ F-value = 9.963 ซึ่งเป็นค่าที่สูงและมีความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า แบบจำลองที่ 1 เป็นแบบจำลองที่ใช้ได้

แบบจำลองที่ 2

$$Y_2 = 25304.956^{***} + 21633.745X_6^{***}$$

จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ระยะสั้นทั้งหมด (Y_2) ของสมาชิกมี 1 ปัจจัย คือ

1. การมีหนี้สินหลายทาง (X_6) มีผลกระทบต่อหนี้ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีหนี้สินหลายแห่งจะทำให้ไม่สามารถนำเงินมาชำระให้สหกรณ์ได้ โดยจะนำเงินไปชำระที่แหล่งเงินกู้อื่น ๆ ก่อน ดังนั้นถ้ามีเจ้าหนี้เพิ่มขึ้น 1 แห่งจะทำให้เรามีหนี้สินค้างชำระต่อสหกรณ์เพิ่มขึ้นประมาณ 21,634 บาท แสดงว่าความสามารถชำระหนี้ลดลง และค่าคงที่ = 25,304.956 บาท หมายความว่า หากไม่มีปัจจัยอื่นเกี่ยวข้องกับเลขสมาชิกสหกรณ์ก็จะมีหนี้ค้างชำระอยู่แล้วประมาณ 25,305 บาท

$R^2 = 0.14$ เป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งหมายความว่า ผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ที่เกิดจาก X_6 มีเพียงร้อยละ 14 ส่วนอีกร้อยละ 86 เกิดจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองที่ 2 ถึงแม้ว่าค่า R^2 จะต่ำ แต่ค่าของ F คือ F-value = 14.243 ซึ่งเป็นค่าที่สูงและมีความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถกล่าวได้ว่า แบบจำลองที่ 2 เป็นแบบจำลองที่ใช้ได้

แบบจำลองที่ 3

$$Y_3 = -3630.553^{NS} - 0.619X_4^{***} + 1.002X_5^{***} + 12201.045X_7^{***}$$

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ระยะปานกลางทั้งหมด (Y_3) ของสมาชิกมี 3 ปัจจัย คือ

1. รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (X_4) มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น 1,000 บาท จะสามารถนำไปชำระหนี้ได้ จึงจะทำให้หนี้สินค้างชำระลดลง 619 บาท แสดงว่าการชำระหนี้ดีขึ้น (ในขณะที่ตัวแปรอื่นกำหนดให้คงที่)

2. รายจ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (X_5) มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1,000 บาท จะทำ

ให้เขามีหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น 1,002 บาท แสดงว่าความสามารถในการชำระหนี้ลดลง (ในขณะที่ตัวแปรอื่นกำหนดให้คงที่)

3. ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ (X_7) มีผลกระทบต่อจำนวนหนี้ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสหกรณ์ขยายวงเงินกู้ที่อนุมัติให้สมาชิกสหกรณ์ จะทำให้เขามีหนี้สินค้างชำระเพิ่มขึ้น 12,201 บาท แสดงว่าความสามารถในการชำระหนี้ลดลง (ในขณะที่ตัวแปรอื่นกำหนดให้คงที่)

$R^2 = 0.59$ เป็นค่าที่ไม่สูงมาก ซึ่งหมายความว่า ผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ที่เกิดจาก X_4 , X_5 และ X_7 มีเพียงร้อยละ 59 ส่วนอีกร้อยละ 41 เกิดจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองที่ 3 ถึงแม้ว่าค่า R^2 จะไม่สูง แต่ค่าของ F คือ F-value = 21.009 ซึ่งเป็นค่าที่สูงและมีความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถกล่าวได้ว่า แบบจำลองที่ 3 เป็นแบบจำลองที่ใช้ได้และเหมาะสม

แบบจำลองที่ 4

$$Y_4 = 26,414.341 + 37,419.373X_6$$

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 4 พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ระยะสั้นอายุ 0-1 ปี (Y_4) ของสมาชิกสหกรณ์มี 1 ปัจจัย คือ

1. การมีหนี้สินหลายแห่ง (X_6) มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีหนี้สินหลายแห่ง จะทำให้เขาไม่สามารถนำเงินมาชำระให้สหกรณ์ได้ โดยจะนำเงินไปชำระแหล่งเงินกู้อื่นๆ ก่อน ดังนั้นถ้ามีเจ้าหนี้เพิ่มขึ้น 1 แห่ง จะทำให้เขามีหนี้ค้างชำระต่อสหกรณ์เพิ่มขึ้นประมาณ 37,419 บาท และถ้าหากไม่มีปัจจัยอื่นมาเกี่ยวข้อง สมาชิกสหกรณ์ก็จะมีหนี้ค้างชำระอยู่แล้ว 26,414 บาท

$R^2 = 0.36$ เป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งหมายความว่า ผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ที่เกิดจาก X_6 เพียงร้อยละ 36 ส่วนอีกร้อยละ 64 เกิดจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองที่ 4 ถึงแม้ว่าค่า R^2 จะต่ำ แต่ค่าของ F คือ F-value = 10.779 ซึ่งเป็นค่าที่สูงและมีความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถกล่าวได้ว่า แบบจำลองที่ 4 เป็นแบบจำลองที่ใช้ได้

แบบจำลองที่ 5

$$Y_5 = 2,918.755 + 17,420.765X_6 + 0.191X_8$$

จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 5 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ระยะสั้นอายุ 1-3 ปี (Y_5) ของสมาชิกมี 2 ปัจจัย คือ

1. การมีหนี้สินหลายแห่ง (X_6) มีผลกระทบต่อหนี้ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีหนี้สินหลายแห่ง จะทำให้เขาไม่สามารถนำเงินมาชำระให้สหกรณ์ได้ โดยจะนำไปชำระแหล่งเงินกู้อื่น ๆ ก่อนคั้งนั้นถ้ามีเจ้าหนี้เพิ่มขึ้น 1 แห่ง จะทำให้เขามีหนี้สินค้างชำระต่อสหกรณ์เพิ่มขึ้นประมาณ 17,420 บาท แสดงว่าความสามารถชำระหนี้ลดลง (ในขณะที่ตัวแปรอื่นกำหนดให้คงที่)

2. ประเภทของหลักประกัน (X_8) ซึ่งตีมูลค่าเป็นเงินมีผลกระทบต่อจำนวนหนี้ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีหลักประกันเพิ่มขึ้น มูลค่าของหลักประกันก็จะมากขึ้น ถ้าสมาชิกมีหลักประกันเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้เขามีหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น 19 สตางค์ แสดงว่าความสามารถชำระหนี้ลดลง (ในขณะที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นคงที่)

$R^2 = 0.61$ เป็นค่าที่ไม่สูงมาก ซึ่งหมายความว่า ผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ที่เกิดจาก X_6, X_8 เพียงร้อยละ 61 ส่วนอีกร้อยละ 39 เกิดจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองที่ 5 ถึงแม้ว่าค่า R^2 จะไม่สูง แต่ค่าของ F คือ F-value = 9.262 ซึ่งเป็นค่าที่สูงและมีความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงสามารถกล่าวได้ว่า แบบจำลองที่ 5 เป็นแบบจำลองที่ใช้ได้และเหมาะสม

แบบจำลองที่ 6

$Y_6 =$ หมายถึง หนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ค้างชำระอายุหนี้ 3 ปีขึ้นไป ตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปรไม่มีตัวแปรใดที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้ สาเหตุของการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์จึงอาจเกิดจากสาเหตุอื่นที่ไม่ได้ศึกษา

แบบจำลองที่ 7

$$Y_7 = 61920.180 - 2902.118X_3$$

จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 7 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้ระยะปานกลางค้างชำระอายุหนี้ 0-1 ปี (Y_7) ของสมาชิกมี 1 ปัจจัย คือ

1. ขนาดของฟาร์ม (X_3) มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสมาชิกมีขนาดฟาร์มเพิ่มขึ้น 1 ไร่ จะทำให้เขามีรายได้เพิ่มขึ้น มีความสามารถชำระหนี้ได้เพิ่มขึ้น หนี้ที่ค้างชำระกับสหกรณ์จะลดลงประมาณ 2,902 บาท แสดงว่าความสามารถในการชำระหนี้ดีขึ้น (ในขณะที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นคงที่) ถ้าไม่มีปัจจัยอื่นมาเกี่ยวข้องเลขสมาชิกสหกรณ์ก็จะมีหนี้สินค้างชำระอยู่แล้วประมาณ 61,920 บาท

$R^2 = 0.18$ เป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งหมายความว่า ผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ที่เกิดจาก X_3 มีเพียงร้อยละ 18 ส่วนอีกร้อยละ 82 เกิดจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองที่ 7 ถึงแม้ว่าค่า R^2 จะต่ำ แต่ค่าของ F คือ F-value = 3.852 และมีความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.10 ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า แบบจำลองที่ 7 เป็นแบบจำลองที่ใช้ได้

แบบจำลองที่ 8

$$Y_8 = -271.326 + 18,695.465X_7$$

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 8 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อชำระหนี้ระยะปานกลางอายุหนี้ 1-3 ปี (Y_8) ของสมาชิกมี 1 ปัจจัย คือ

1. ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ (X_7) มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ถ้าสหกรณ์ขยายวงเงินกู้ที่อนุมัติเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้สมาชิก มีหนี้สินค้างชำระเพิ่มขึ้นประมาณ 18,695 บาท แสดงว่าความสามารถในการชำระหนี้ลดลง (ในขณะที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นคงที่)

$R^2 = 0.75$ เป็นค่าที่ค่อนข้างสูง ซึ่งหมายความว่า ผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ที่เกิดจาก X_7 มีถึงร้อยละ 75 ส่วนอีกร้อยละ 25 เกิดจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองที่ 8 จากการที่ค่า R^2 ค่อนข้างสูงและค่าของ F คือ F-value = 44.870 ซึ่ง

เป็นค่าที่สูงด้วย ทั้งยังมีความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า แบบจำลองที่ 8 เป็นแบบจำลองที่ใช้ได้และเหมาะสมดีแล้ว

แบบจำลองที่ 9

$$Y_9 = 864.824^{NS} + 13668.118X_7^{**}$$

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 9 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระ อายุหนี้มากกว่า 3 ปีขึ้นไป (Y_9) ของสมาชิกมี 1 ปัจจัย คือ

1. ปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ (X_7) มีผลกระทบต่อจำนวนหนี้ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ถ้าสหกรณ์ขยายวงเงินกู้ที่อนุมัติให้สมาชิกเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้เขามีหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น 13,668 บาท แสดงว่าความสามารถในการชำระหนี้ลดลง (ในขณะที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นคงที่)

$R^2 = 0.36$ เป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งหมายความว่า ผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ที่เกิดจาก X_7 เพียงร้อยละ 36 ส่วนอีกร้อยละ 64 เกิดจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองที่ 9 ถึงแม้ว่าค่า R^2 จะต่ำ แต่ค่าของ F คือ F-value = 4.990 และมีความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.10 ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า แบบจำลองที่ 9 เป็นแบบจำลองที่ใช้ได้

การทดสอบสมมุติฐาน

จากแบบจำลองที่ 1-9 นั้นมีปัจจัยที่ใช้ศึกษา 6 ตัว ที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด คือ

1. ขนาดของฟาร์ม (X_3) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ค้างชำระระยะปานกลางอายุหนี้ 0-1 ปี (Y_1) ในทิศทางตรงกันข้ามแต่มีทิศทางเดียวกันกับการชำระหนี้คืน ด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.10 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (X_4) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ค้างชำระทั้งหมด (Y_1) และหนี้ระยะปานกลางทั้งหมด (Y_3) ในทิศทางตรงกันข้ามกับหนี้ที่ค้างชำระ แต่มีทิศทางเดียวกันกับการชำระหนี้คืน ด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (X_5) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ค้างชำระทั้งหมด (Y_1) และหนี้ระยะปานกลางที่ค้างชำระทั้งหมด (Y_3) ในทิศทางเดียวกันกับหนี้ที่ค้างชำระ แต่

มีทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระหนี้คืนด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4. การมีหนี้สินหลายแห่ง (X_6) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ค้างชำระทั้งหมด (Y_1) หนี้ระยะสั้นค้างชำระทั้งหมด (Y_2) หนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระอายุหนี้ 0-1 ปี (Y_3) และหนี้ระยะสั้นค้างชำระอายุหนี้ 1-3 ปี (Y_4) ในทิศทางเดียวกันกับหนี้ค้างชำระ แต่มีทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระหนี้คืน ด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5. ปริมาณสินเชื่อสหกรณ์อนุมัติ (X_7) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ค้างชำระทั้งหมด (Y_1) หนี้ปานกลางค้างชำระทั้งหมด (Y_3) หนี้ปานกลางค้างชำระที่มีอายุหนี้ 1-3 ปี (Y_8) และหนี้ปานกลางค้างชำระที่มีอายุหนี้มากกว่า 3 ปีขึ้นไป (Y_9) ในทิศทางเดียวกันกับหนี้ที่ค้างชำระ แต่มีทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระหนี้คืนด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

6. ประเภทของหลักประกันสินเชื่อ (X_8) ซึ่งตีมูลค่าเป็นเงินเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้ระยะสั้นที่ค้างชำระอายุหนี้ 1-3 ปี (Y_4) ในทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระหนี้คืน แต่มีทิศทางเดียวกันกับหนี้ที่ค้างชำระด้วยความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตรงกันข้ามกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เพราะจากผลการวิเคราะห์ พบว่า ถ้าสมาชิกมีหลักประกันเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้เขามีหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น 19 สตางค์

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อหนี้ที่ค้างชำระในสมการส่วนใหญ่ได้แก่ ปัจจัยการมีหนี้สินหลายแห่ง (X_6) และปริมาณสินเชื่อสหกรณ์อนุมัติ (X_7) ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การมีหนี้สินหลายแห่งจะทำให้สมาชิกไม่สามารถนำเงินมาชำระให้สหกรณ์ได้ โดยจะนำไปชำระหนี้แหล่งอื่นก่อน เพราะเขามีวิธีการเร่งรัดหนี้สินที่จะทำให้สมาชิกนำเงินไปชำระก่อนหนี้สหกรณ์ และวิธีการทวงหนี้ของสหกรณ์ส่วนใหญ่จะใช้วิธีประนีประนอมมากกว่า ปัจจัยปริมาณสินเชื่อสหกรณ์อนุมัติ (X_7) เป็นปัจจัยสำคัญมากเพราะการอนุมัติสินเชื่อของสหกรณ์ไม่ได้พิจารณาถึงหนี้สินเดิมที่สมาชิกมีอยู่กับสหกรณ์ การที่คนกู้คนเดียวมีหนี้หลายสัญญาปริมาณหนี้ย่อมมาก ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้คืนตามกำหนดเวลาของสหกรณ์มีน้อยลง จึงทำให้มีหนี้ค้างชำระจำนวนมาก สำหรับปัจจัยที่สำคัญอื่นๆ ได้แก่ รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (X_4) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (X_5) ประเภทของหลักประกัน (X_8) และขนาดของฟาร์ม (X_9)

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

สำหรับปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกสหกรณ์ รวบรวมจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด สรุปได้ดังนี้ คือ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง ร้อยละ 32.50 รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ร้อยละ 17.50 ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ร้อยละ 15.00 ต้นทุนการผลิตและการจัดการสูง ร้อยละ 12.50 เป็นหนี้แหล่งการเงินนอกระบบ ร้อยละ 12.50 มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร ร้อยละ 5.00 และผลผลิตการเกษตรได้น้อย ร้อยละ 5.00 (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ของสมาชิกสหกรณ์

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวนสัญญา	ร้อยละ
1. ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง	26	32.50
2. รายได้น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่าย	14	17.50
3. ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ	12	15.00
4. ต้นทุนการผลิตและการจัดการสูง	10	12.50
5. เป็นหนี้แหล่งการเงินนอกระบบ เช่น แชนร์, นายทุนเอกชน, ญาติพี่น้อง	10	12.50
6. มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร	4	5.00
7. ผลผลิตการเกษตรได้น้อย	4	5.00
รวม	80	100.00

ปัญหาสำคัญที่ทำให้สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้สินได้ นอกจากการมีหนี้สินหลายทางแล้ว พบว่า มีอีก 7 ปัญหา คือ

1. ปัญหาค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง รายได้ต่ำ จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัญหาค่าใช้จ่ายในครอบครัวสูง จึงไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระหนี้ได้ตามกำหนด รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรไม่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ราคาผลผลิตตกต่ำ
2. รายได้น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่าย สมาชิกมีรายได้หลักจากการเกษตรเมื่อผลผลิตได้น้อยราคาผลผลิตตกต่ำ ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย
3. ปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ สาเหตุเนื่องมาจากสมาชิกขาดความรู้ทางด้าน

การตลาด ขาดเทคโนโลยีการผลิต ตลาดรับซื้อผลผลิตที่มีอยู่ไม่แน่นอน การรวมกลุ่มเพื่อ
จำหน่ายยังไม่เข้มแข็งพอ

4. ต้นทุนในการผลิตและการจัดการสูง สาเหตุมาจาก ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าจ้าง
แรงงานเก็บเกี่ยว

5. เป็นหนี้แหล่งการเงินนอกระบบ เช่น แשר นายทุนเอกชน ญาติพี่น้อง

6. มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร เช่น ค่าบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือ กระเป๋า
ค่าพาหนะ ค่าเสื้อผ้า ค่าที่พัก ค่าอาหารกลางวัน ต่าง ๆ

7. ผลผลิตการเกษตรได้น้อย จึงทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

(SUMMARY IMPLICATION AND RECOMMENDATION)

สรุปผล

(SUMMARY)

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์สองประการคือ (1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด (2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำนวน 106 คน แยกเป็นหนี้ที่ค้างชำระระยะสั้นจำนวน 58 คน หนี้ค้างชำระระยะปานกลาง จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลรายละเอียดได้ดังนี้คือ

สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

1. จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าหญิง เนื่องจากสังคมไทย ชายเป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งจะเห็นว่าสมาชิกสหกรณ์ทั้งเพศชายและเพศหญิงก็เป็นสมาชิกได้ตามหลักสหกรณ์ข้อที่ 1 สมาชิกสหกรณ์มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 50 ปีขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่ต้องสร้างฐานะของครัวเรือนและต้องรับผิดชอบมากขึ้น สำหรับระดับการศึกษา พบว่าสมาชิกสหกรณ์มีการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ อาชีพของสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน เป็นแรงงานการเกษตร จำนวน 2 คน จำนวนแรงงานประกอบอาชีพอื่นๆ 1-3 คน

2. การนำเงินกู้ที่ได้ไปใช้ จากการศึกษาวินิจฉัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ ที่มีหนี้ค้างชำระทั้ง 2 ระยะ ได้นำเงินกู้ที่ได้รับไปใช้ตามวัตถุประสงค์ในการกู้เป็นส่วนใหญ่ คือ ใช้ในการเกษตร 73 สัญญา ลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร 53 สัญญา นำไปใช้จ่ายในครัวเรือน 13 สัญญา ใช้ต่อเติมอาคารที่พักในครอบครัว 4 สัญญา ชำระหนี้สินเดิม 9 สัญญา

3. ขนาดพื้นที่ทำฟาร์ม เพื่อใช้ในการเพาะปลูก ของสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีขนาด 1-5 ไร่ และ 6-10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43 และ 38 ตามลำดับ ส่วนพื้นที่ฟาร์มที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ไม่มี แสดงว่าสมาชิกไม่ได้มีอาชีพเลี้ยงสัตว์

4. รายได้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด มีรายได้จากการเกษตร โดยเฉลี่ย 33,893.38 บาทต่อครัวเรือน รายได้นอกภาคการเกษตรโดยเฉลี่ย 12,287.35 บาทต่อครัวเรือน ส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตการเกษตรของครัวเรือนโดยเฉลี่ย 14,683.58 บาท ต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนโดยเฉลี่ย 24,491.56 บาทต่อครัวเรือนดังนั้นจึงมีรายได้สุทธิเฉลี่ยครัวเรือนละ 7,005.59 บาท

5. ปริมาณสินเชื่อกู้ยืมจากสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ร้อยละ 36.79 กู้เงินอยู่ในช่วง 10,001-30,000 บาท ร้อยละ 33.03 กู้เงินในช่วงจำนวน 30,001-50,000 บาท ร้อยละ 12.26 กู้ในช่วง 5,000-10,000 ร้อยละ 12.26 กู้ในช่วง 50,001-100,000 บาท และร้อยละ 5.63 กู้ตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป ปริมาณสินเชื่อกู้ยืมทั้งหมดนี้เป็นการกู้ระยะสั้นและระยะปานกลาง ลักษณะสินเชื่อกู้ที่ได้รับเป็นเงินสด ร้อยละ 93.39 และวัสดุการเกษตร ร้อยละ 6.61 หลักประกันเงินกู้ทั้งหมดเป็นที่ดินและบุคคลค้ำประกัน มีมูลค่าเฉลี่ยต่อสัญญา จำนวน 130,199 บาท

6. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้ของพนักงานสหกรณ์ พบว่าสมาชิกสหกรณ์ได้รับคำแนะนำในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 91.50 ได้รับหนังสือเตือนการชำระหนี้คืนเงินกู้หลายครั้งร้อยละ 99.06 การติดตามทวงถามหนี้ของพนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ โดยส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์จะได้รับการติดตามทวงถามทางจดหมายทวงหนี้เป็นอันดับแรก รองลงไปจากที่ประชุมกลุ่มเกษตรกร และประธานกลุ่มเกษตรกรทวงถาม ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้เงินกู้ที่ควรชำระสมาชิกสหกรณ์มีความเข้าใจว่าเงินกู้สหกรณ์อัตราดอกเบี้ยต่ำ หรือสามารถต่อรองหรือผ่อนผันได้จึงนำเงินกู้ไปใช้ทางอื่น คิดเป็นร้อยละ 57.55 สมาชิกบางกลุ่มสามารถชำระหนี้คืนได้เมื่อครบกำหนดสัญญาแต่ไม่ชำระ คิดเป็นร้อยละ 35.85 และชำระคืนได้แต่เข้าใจว่าถ้าค้างชำระรัฐบาลจะยกเลิกหนี้ทั้งหมดให้ คิดเป็นร้อยละ 6.60

7. การได้รับความสะดวกในการติดต่อชำระหนี้ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ได้รับความสะดวกในการติดต่อชำระหนี้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 55.66 และระดับปานกลาง ร้อยละ 44.34 ความสามารถในการชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนดให้กับสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้คืนเมื่อครบกำหนดให้กับสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 59.43 และสามารถชำระหนี้ได้เพียงบางส่วนเมื่อถึงกำหนด คิดเป็นร้อยละ 40.47

8. สาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนดได้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด สาเหตุที่พบมากที่สุด คือ เกิดจากสมาชิกมีค่าใช้จ่ายในครอบครัวสูง เช่น

ค่าอุปโภคบริโภค ค่าการศึกษาของบุตรหลาน ที่สูงขึ้นทุกวัน รongลงมาเป็นสมาชิกนำเงินไปลงทุน ในการประกอบอาชีพต่อ และผลผลิตจากการเกษตรต่ำส่งผลทำให้รายได้ลดลงขณะที่รายจ่ายเพิ่มขึ้น จึงไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระหนี้คืนได้ และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืน พบว่า สาเหตุที่สำคัญที่สุดคือ การมีหนี้หลายทาง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อชำระหนี้คืน

จากผลการวิจัยโดยพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้คืนสินเชื่อการเกษตรของ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ในการศึกษาคั้งนี้มีตัวแปรที่อิสระที่มีผลต่อการ ชำระหนี้คืนทั้งหมด 9 ตัว ผลการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 1-9 พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 6 ตัว ที่มีผลต่อการชำระหนี้คืน โดยตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ การที่สมาชิกมีหนี้หลายทาง (X_6) รongลงมาเป็นเงินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ (X_7) รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (X_4) ค่าใช้จ่ายใน ครัวเรือน (X_5) ประเภทหลักประกันสินเชื่อ (X_8) และขนาดของฟาร์ม (X_3) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การที่สมาชิกสหกรณ์มีหนี้สินหลายทาง เนื่องมาจากความต้องการเงินทุนในการผลิตและการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ ขนาดฟาร์มก็เล็ก ราคาและผลผลิตที่ได้รับลดลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้ของสมาชิกสหกรณ์ ที่ได้รับลดลง ค่าใช้จ่ายกลับเพิ่มสูงขึ้น จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนให้สหกรณ์ได้

ส่วนปริมาณสินเชื่อที่สหกรณ์อนุมัติ มีสาเหตุมาจากเจ้าหน้าที่สินเชื่อสหกรณ์ การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด มีการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกหลายสัญญาทั้งระยะสั้นและระยะปาน กลาง ตามความต้องการเงินทุนในการผลิตและบริโภคของสมาชิกสหกรณ์ จึงทำให้สมาชิกมีหนี้ หลายสัญญา เมื่อครบกำหนดชำระคืน จึงไม่สามารถชำระหนี้คืนได้

อภิปรายผลการวิจัย

(Implication)

จากผลการวิจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้นมีข้อที่ควรอภิปรายดังนี้

สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าหญิง เนื่องจากสังคมไทยผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัว แต่จะเห็นว่าสมาชิกสหกรณ์ทั้งเพศชายและเพศหญิงก็เป็นสมาชิกได้เพราะหลักสหกรณ์ข้อที่ 1 ได้เปิดโอกาสให้สตรีเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้ สมาชิกสหกรณ์มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 50 ปีขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่ต้องสร้างฐานะของครัวเรือนและต้องรับผิดชอบมากขึ้น สำหรับระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ อาชีพของสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน เป็นแรงงานการเกษตรจำนวน 2 คน จำนวนแรงงานประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 1-3 คน ขนาดของฟาร์มเฉลี่ย 8 ไร่ รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนเฉลี่ย 46,180.73 บาท รายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 39,175.14 บาท รายได้สุทธิเฉลี่ย 7,005.59 บาทต่อครัวเรือน สมาชิกสหกรณ์มีหนี้สินหลายแห่ง นอกเหนือจากสหกรณ์ (ร้อยละ 48)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สิน

1. จากการวิจัยพบว่า รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (X_1) มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ สำหรับหนี้เงินกู้ทั้งหมดที่ค้างชำระ (Y_1) และหนี้เงินกู้อะยะปานกลางที่ค้างชำระ (Y_3) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับมงคล การดี (2541: 89) ที่กล่าวว่าภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้เกษตรกรต้องขวนขวายหารายได้ต่างนอกรวมการเกษตรมาจุนเจือครอบครัวหรือแบ่งเบาภาระหนี้สินของตนเองหลังจากที่ว่างจากฤดูกาลผลิตหรือคนในครอบครัวช่วยเหลือกันหารายได้ทางอื่นมาจุนเจือ ดังนั้น สหกรณ์อำเภอและผู้จัดการสหกรณ์จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกสหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้นจากทางอื่นเพื่อให้สามารถชำระหนี้ได้เพิ่มขึ้น

2. จากการวิจัยพบว่า ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (X_2) มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ สำหรับหนี้เงินกู้ทั้งหมดที่ค้างชำระ (Y_1) และหนี้เงินกู้อะยะปานกลาง (Y_3) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมงคล การดี (2541: 89) ที่พบว่าค่าใช้จ่ายในครัวเรือนมีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้เช่นเดียวกัน

3. การมีหนี้สินหลายแห่ง (X_6) มีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินของสมาชิก สหกรณ์ สำหรับหนี้เงินกู้ทั้งหมด (Y_1) หนี้เงินกู้อะยะสั้นทั้งหมด (Y_2) หนี้เงินกู้อะยะสั้นค้างชำระอายุหนี้ 0-1 ปี (Y_4) และหนี้เงินกู้อะยะสั้นค้างชำระ อายุ 1-3 ปี (Y_5) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2540) ที่พบว่า การมีหนี้สินหลายแห่งทั้งใน

สถาบันการเงินในระบบและนอกระบบ มีผลกระทบต่อภาระหนี้สิน คล้ายคลึงกับสุนทรดา บุษยาพิรศักดิ์ (2525) ซึ่งได้ศึกษา พบว่า การกู้ยืมเงินจากแหล่งต่าง ๆ มากมายทำให้มีหนี้สินมากมายและยากแก่การชำระคืน

4. ปริมาณสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ (X_7) มีผลกระทบต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ สำหรับหนี้เงินกู้ทั้งหมด (Y_1) หนี้เงินกู้ระยะปานกลาง (Y_2) หนี้เงินกู้ระยะปานกลางค้างชำระอายุหนี้ 1-3 ปี (Y_3) และหนี้เงินกู้ระยะปานกลางค้างชำระอายุหนี้ 3 ปี ขึ้นไป (Y_4) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของกัมปนาท เพ็ญสุภา (2536) ที่พบว่า ปริมาณเงินที่กู้มีผลกระทบต่อภาระหนี้สิน และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2540) ที่พบว่า การจ่ายเงินกู้ซึ่งค้ำประกันถึงเป้าหมายมากเกินไปทำให้การจ่ายเงินกู้ขาดคุณภาพ ทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิเศษณ์ สุขใหญ่ (2542) ที่พบว่า ปริมาณค้ำเงินกู้มีผลกระทบต่อภาระหนี้สิน

5. ประเภทของหลักประกันสินเชื่อกู้ (X_8) ซึ่งตีมูลค่าเป็นเงิน มีผลกระทบต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ สำหรับหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระอายุ 1-3 ปี (Y_5) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของวัชรชัย บัวเทศ (2530) ที่พบว่า การให้สมาชิกภายในกลุ่มค้ำประกันซึ่งกันและกันเกิดปัญหาด้านปฏิบัติในการติดตามหนี้เงินกู้

6. ขนาดของฟาร์ม (X_9) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้สินของหนี้ระยะปานกลางอายุหนี้ 0-1 ปี (Y_6) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปราณี เหล่าทะเกียรติ (2522) ที่พบว่า ขนาดของฟาร์มมีอิทธิพลต่อการชำระหนี้สิน

จากการศึกษาปัจจัยทั้ง 9 ปัจจัย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ทำให้ทราบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ ที่สำคัญคือ ขนาดของฟาร์ม (X_9) รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน (X_1) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน (X_2) การมีหนี้สินหลายแห่ง (X_6) และปริมาณสินเชื่อกู้ สหกรณ์ออมทรัพย์ (X_7) ประเภทหลักประกันของสินเชื่อกู้ (X_8) ซึ่งทำให้สมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้สินได้ตามกำหนด จึงทำให้มีหนี้ค้างชำระจำนวนมาก

ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

จากการวิจัย โดยการวิเคราะห์ทั้ง 9 แบบจำลอง และการสอบถามจากสมาชิกสหกรณ์ พบว่าปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่เกิดจาก รายจ่ายทั้งหมดในครัวเรือนสูง รายได้ในครัวเรือนต่ำ มีหนี้สินหลายแห่ง ปริมาณสินเชื่อกู้หลายสัญญา ประเภทของหลักประกันสินเชื่อกู้ที่ตีมูลค่าเป็นเงินจำนวนมาก และขนาดของฟาร์มเป็นขนาดเล็ก และจากการสอบถามสมาชิกสหกรณ์

พบว่า ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ เกิดจากค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง รายได้น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่าย ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ต้นทุนในการผลิตและการจัดการสูง เป็นหนี้แหล่งการเงินนอกระบบ มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร และได้รับผลผลิตจากการเกษตรต่ำ จึงทำให้สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

1. ปัจจัยรายได้ทั้งหมดในครัวเรือน สมาชิกสหกรณ์มีรายได้ทั้งในการเกษตรและรายได้นอกการเกษตรน้อยไม่เพียงพอชำระหนี้ได้ สหกรณ์ควรส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ให้ความรู้ในด้านการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้ผลิตผลทางการเกษตร โดยขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ทางด้านวิชาการ การผลิตพืชผลทางการเกษตร การแปรรูป การตลาด ส่งเสริมการปลูกพืชครบวงจร โดยความร่วมมือกับภาคเอกชน เอกชนรับซื้อผลผลิตในราคาประกันเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์มีรายได้แน่นอน มีการวางแผนใช้จ่ายเงินในการผลิต ควบคุมต้นทุนในการผลิต ส่งเสริมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อการจำหน่าย ส่งเสริมการปลูกข้าวคุณภาพดีเพื่อการจำหน่าย และส่งเสริมปลูกพืชมาตรฐานสินค้าเกษตร

2. ปัจจัยค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครัวเรือน จากการศึกษาแยกค่าใช้จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในการเกษตรและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจะสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการเกษตรเมื่อเปรียบเทียบกัน ทั้งนี้เพราะสมาชิกสหกรณ์มีภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงมาก จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ รายได้ที่ได้มาต้องใช้จ่ายในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ แนวทางในการแก้ไขคือให้สมาชิกพิจารณาถึงความจำเป็นและเหมาะสมในการใช้จ่ายตามฐานะของตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อไม่สุรุ่ยสุร่าย

3. ปัจจัยการมีหนี้สินหลายแห่ง สหกรณ์ควรขอความร่วมมือกับแหล่งเงินกู้อื่น เช่น ธกส. กลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน สหกรณ์เครดิตยูเนียน กองทุนหมู่บ้าน และธนาคารออมสิน ในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์และป้องกันสมาชิกไปกู้เงินจากแหล่งอื่นทำให้สหกรณ์ไม่ได้รับการชำระหนี้คืน

4. ปัจจัยปริมาณสินเชื่อบริการผ่อนชำระ สหกรณ์ต้องพิจารณาการให้กู้เงินตามขั้นตอนอย่างละเอียดและเคร่งครัด ประเมินการค่าใช้จ่ายและรายได้ที่จะได้รับของผู้กู้ ตรวจสอบรายได้รายจ่ายให้ตรงกับความเป็นจริง และพิจารณากรณีที่สมาชิกคนเดียวกู้เงินหลายสัญญาด้วย

5. ปัจจัยประเภทของหลักประกัน สหกรณ์ควรพิจารณาประเภทของหลักประกันที่เป็นบุคคลค้ำประกัน ซึ่งเกิดปัญหาทางด้านปฏิบัติในการติดตามหนี้เงินกู้ ควรจะใช้ประเภทหลักทรัพย์ ซึ่งต้องมีมูลค่ามากกว่าเงินที่ผู้กู้ต้องการมาก เช่น ที่ดิน บ้าน ฯลฯ

6. ปัจจัยด้านขนาดของฟาร์ม สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินน้อย ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอชำระหนี้ เป็นส่วนทำให้มีหนี้ค้างชำระมาก สหกรณ์จะต้องส่งเสริมอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร ให้แก่สมาชิกเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีความสามารถชำระหนี้คืนให้กับสหกรณ์ได้ หนี้ที่ค้างชำระจะได้ลดน้อยลง

7. ผลผลิตที่ได้น้อยทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ สาเหตุเนื่องมาจากขนาดที่ดินทำกินน้อย ขาดความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพการเกษตร ภัยธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตที่ได้รับจากการประกอบการเกษตร มีปริมาณน้อย ไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น แนวทางในการแก้ไข คือ สหกรณ์ควรส่งเสริมให้สมาชิกปลูกพืชที่ใช้พื้นที่น้อย แต่ได้ผลผลิตมากมีราคาต่อหน่วยสูง ให้ความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพการเกษตร พัฒนาวิธีการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตนำเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่มาใช้ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป (Recommendations for Future Study)

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด ที่ค้างชำระหนี้เงินกู้เท่านั้น ผลการวิจัยจึงไม่อาจจะใช้เป็นตัวแทนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอื่นที่ค้างชำระหนี้เงินกู้ในเขตอื่น ๆ ได้ทั้งหมด แต่อาจจะนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม

2. ควรจะมีการศึกษาวิจัยในปัจจัยอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ทำการศึกษาซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

บรรณานุกรม (Bibliography)

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2542. สารสนเทศเพื่อการบริหารการเงินสหกรณ์การเกษตร
ประจำปี 2542. กรุงเทพมหานคร: กองวิชาการและแผนงาน, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
เกรียงศักดิ์ ปัทมรเชา. 2531. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
ของสหกรณ์. ภาควิชาพัฒนาการเกษตร, คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2534. รายงานผลการวิจัยเรื่องการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรขนาด
เล็กในภาคเหนือ ปี 2533. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- กัลยา โควิชัยรัชชัย. 2535. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าในโครงการส่งเสริม
การเลี้ยงโคนม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. กรุงเทพมหานคร:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กัมปนาท เข็ญสุภา. 2536. ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรลูกค้า ธ.ก.ส. ใน
อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทียนชัย รัตนดิลก. 2533. ปัญหาการชำระคืนสินเชื่อเกษตรกรของเกษตรกร อำเภอกำแพงแสน.
กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ ขงยุทธ แฉล้มวงศ์ และจรัส ไทยานนท์ 2536. "การให้สินเชื่อการเกษตร
และเอกสารสิทธิ์ในท้องที่จังหวัดบุรีรัมย์." วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร. 210, 2 (มีนาคม-
มิถุนายน): 47.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2540. รายงานกิจการงบดุล งบกำไรขาดทุน.
กรุงเทพมหานคร: กองประชาสัมพันธ์, ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2523. รายงานการสำรวจภาวะหนี้สินและความต้องการสินเชื่อของ
เกษตรกร ปี 2522-2523. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการคลัง.
- ประพันธ์ เสวตนันท์. 2538. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ประคอง กรรณสูตร. 2538. สถิติการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัย
การเกษตร, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปราณี เหล่าทะเกียรติ. 2522. วิเคราะห์การก่อกำเนิดสินของเกษตรกรในจังหวัดฉะเชิงเทรา
ปี 2518-2519. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชิต ธานี. 2530. สินเชื่อการเกษตร. เชียงใหม่. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร,
คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มงคล การดี. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการ
เกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่แตง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- รังสรรค์ พิมพ์สารี. 2532. การวิเคราะห์การจำแนกผู้ยืมสินเชื่อการเกษตร:กรณีศึกษา
อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนตรา บุญยาพิระศักดิ์. 2525. วิเคราะห์ความสามารถการใช้เงินกู้ของครัวเรือนชนบท
ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์. 2521. “การตลาดกับการส่งเสริมสหกรณ์.” วารสารสหกรณ์. 44, 2 (เมษายน-
มิถุนายน): 1.
- สุวรรณา ฐวโชติ. 2541. วิจัยวิจัยทางสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- สามารถ นิตย์เสมอ. 2536. “ร.ก.ส. การปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นธนาคารเพื่อพัฒนาชนบท.”
วารสารร.ก.ส. 107, 15 (กรกฎาคม): 6.
- สหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด. 2537. รายงานกิจการประจำปี. ลำปาง. (อัดสำเนา)
- _____ . 2538. รายงานกิจการประจำปี. ลำปาง. (อัดสำเนา)
- _____ . 2539. รายงานกิจการประจำปี. ลำปาง. (อัดสำเนา)
- _____ . 2540. รายงานกิจการประจำปี. ลำปาง. (อัดสำเนา)
- _____ . 2541. รายงานกิจการประจำปี. ลำปาง. (อัดสำเนา)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2534. การศึกษาปัญหาหนี้สินของเกษตรกรและสินเชื่อการเกษตร
และแนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร: กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร, สำนักงาน
เศรษฐกิจการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- วิเศษณ์ สุขใหญ่. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตรสาขาเวียงป่าเป้า อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วัชรชัย บัวเทศ. 2530. พฤติกรรมการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองไผ่ จำกัด.

เชียงใหม่: วิทยาลัยปริญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัมมาร สยามวาลา. 2534. ตลาดสินค้าในชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัย
เพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

อรวรรณ กมล. 2536. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตรรอยสะแกก่ด จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ปีทางบัญชี 2533. เชียงใหม่:
วิทยาลัยปริญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

Nagtalon, J. A. 1983. **The Agricultural Education Curriculum and the Quality of Graduates
of Selected Agricultural Colleges and University in the Philippines.** A Dissertation
Proposal, Department of Agricultural, College of Agricultural, UPLB. (Mimeographed)

Yamane, Taro. 1973. **Statistics An Interoductory Analysis.** (Third Edition). New York: Harper
& Row Publishers, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเลขที่.....

การวิจัยเรื่อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
เมืองลำปาง จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

วัน / เดือน / ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2543

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน (กรุณาตอบให้ครบทั้ง 3 ตอน) โดยให้เติมคำลงในช่องว่าง
หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
เมืองลำปาง จำกัด

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ.....ปี

() 1. ต่ำกว่า 20 ปี	() 4. 41 – 50 ปี
() 2. 21 – 30 ปี	() 5. สูงกว่า 50 ปีขึ้นไป
() 3. 31 – 40 ปี	
3. ระดับการศึกษา

() 1. ไม่ได้รับการศึกษา	() 4. จบชั้นมัธยมศึกษา - อนุปริญญา
() 2. จบต่ำกว่าชั้น ป.4	() 5. ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
() 3. จบชั้น ป.4 – ป.6	
4. อาชีพปัจจุบัน

() 1. การเกษตร	() 3. ธุรกิจส่วนตัว
() 2. รับจ้างทั่วไป	() 4. อาชีพอื่น ๆ (ระบุ).....

5. จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน
- () 1. ประกอบอาชีพการเกษตร.....คน
- () 2. ประกอบอาชีพอื่น.....คน
6. หลังจากท่านได้กู้เงินของสหกรณ์ แล้วท่านได้นำเงินไปดำเนินการกิจกรรมทางการเกษตรคือ
- () 1. ค่าใช้จ่ายในการเกษตร.....บาท
- () 2. ลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร.....บาท
- () 3. ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพอย่างอื่นเกี่ยวเนื่องในการเกษตร.....บาท
- () 4. ลงทุนในทรัพย์สินสำหรับประกอบอาชีพอย่างอื่นเกี่ยวเนื่องในการเกษตร.....บาท
- () 5. ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน.....บาท
- 5.1 ค่าอาหาร.....บาท
- 5.2 ค่าเสื้อผ้า.....บาท
- 5.3 ค่ารักษาพยาบาล.....บาท
- 5.4 ค่าศึกษาเล่าเรียนบุตร.....บาท
- 5.5 ค่าท่องเที่ยว วัฒนธรรมประเพณี.....บาท
- 5.6 ค่าผ่อนสินค้า เช่น โทรทัศน์ รถยนต์ รถจักรยานยนต์.....บาท
- 5.7 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าไฟฟ้า โทรศัพท์ ค่าน้ำ.....บาท
- () 6. ต่อเติมอาคารที่พักในครอบครัว.....บาท
- () 7. ชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร.....บาท
- () 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....บาท
7. ท่านมีขนาดพื้นที่ทำฟาร์ม รวม.....ไร่.....งาน.....วา
- () เพื่อใช้ในการเพาะปลูก.....ไร่.....งาน.....วา
- () เพื่อใช้ในการเลี้ยงสัตว์.....ไร่.....งาน.....วา

8. ท่านมีรายได้จากการเกษตรของครัวเรือน รวม.....บาท

ชนิดพืช / สัตว์	บาท / ปี
1.
2.
3.
4.
5.
6.
รวม	

9. ท่านมีรายได้นอกการเกษตรของครัวเรือน รวม.....บาท

1. ค่าจ้างแรงงาน.....บาท
2. ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน.....บาท
3. อื่น ๆ (ระบุ).....บาท

10. ท่านมีค่าใช้จ่ายในการผลิตการเกษตรของครัวเรือน รวม.....บาท

ชนิดพืช / สัตว์	ค่าพันธุ์	ค่าปุ๋ย	ค่ายา	ค่าจ้าง แรงงาน	อื่น ๆ อาทิ คอกเบี้ย	รวม
(บาท)	(บาท)	(บาท)	(บาท)	(บาท)	(บาท)	(บาท)
1.
2.
3.
4.

11. ท่านมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือน รวม.....บาท

1. ค่าอาหาร.....บาท
2. เสื้อผ้า.....บาท
3. ค่ารักษาพยาบาล.....บาท
4. ค่าศึกษาเล่าเรียนบุตร.....บาท
5. ค่าท่องเที่ยว วัฒนธรรมประเพณี.....บาท
6. ค่าผ่อนสินค้า เช่น โทรทัศน์ รถยนต์ รถจักรยานยนต์.....บาท
7. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าไฟฟ้า โทรศัพท์ ค่าน้ำ.....บาท

ตอนที่ 2 ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด

12. แหล่งเงินกู้ของท่านนอกเหนือจากสหกรณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ธ.ก.ส.
- () 2. ธนาคารพาณิชย์
- () 3. พ่อค้า นายทุน เพื่อนบ้าน
- () 4. ญาติ พี่น้อง

13. ท่านกู้เงินจากสหกรณ์การเกษตร จำนวนเท่าใด

- () 1. 5,000 - 10,000 บาท
- () 2. 10,001 - 30,000 บาท
- () 3. 30,001 - 50,000 บาท
- () 4. 50,001 - 100,000 บาท
- () 5. สูงกว่า 100,000 บาท ขึ้นไป

14. ได้รับเงินกู้ในรูป

- () 1. เงินสด จำนวน.....บาท
- () 2. วัสดุการเกษตร (โปรคระนูจำนวนเงิน).....บาท
- รวมจำนวน.....บาท

15. มูลค่าหลักประกันสินเชื่อกู้ที่ใช้ในการค้ำประกันเงินกู้

- () 1. ที่ดิน.....บาท
- () 2. บุคคลค้ำประกัน.....บาท
- () 3. อื่น ๆ (ระบุ).....บาท

16. พนักงานสหกรณ์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

- () 1. มากที่สุด
- () 2. มาก
- () 3. น้อย
- () 4. ไม่เคยได้รับคำแนะนำ

17. ท่านได้รับหนังสือเตือนการชำระหนี้คืนเงินกู้ก่อนถึงกำหนดชำระจริง หรือไม่

- () 1. ได้รับ.....ครั้ง
- () 2. ไม่เคยได้รับ

18. พนักงานสินเชื่อ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์มาติดตามทวงหนี้ในรอบปีที่ผ่านมากี่ครั้ง

- () 1. บ่อยครั้ง
- () 2. บ่อย
- () 3. นาน ๆ ครั้ง
- () 4. ไม่มาเลย

19. ท่านได้รับการติดตามทวงถามหนี้ ในรอบปีที่ผ่านมาโดยวิธีใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. จดหมายทวงหนี้
 - () 2. ประธานกลุ่มติดตามทวงถาม
 - () 3. เจ้าหน้าที่สินเชื่อติดตามทวงถาม
 - () 4. จากที่ประชุมกลุ่ม
 - () 5. อื่น
20. ท่านมีความเข้าใจอย่างไรเกี่ยวกับการชำระหนี้เงินกู้
- () 1. ชำระหนี้เงินกู้คืนเมื่อครบกำหนดสัญญาแต่ไม่ชำระ
 - () 2. เห็นว่าเงินกู้สหกรณ์อัตราดอกเบี้ยต่ำหรือสามารถต่อรองผ่อนได้ จึงนำเงินไปใช้ทางอื่น
 - () 3. ชำระหนี้คืนได้แต่เข้าใจว่าถ้าค้างชำระรัฐบาลจะยกเลิกหนี้ทั้งหมดให้
 - () 4. ไม่ชำระคืนก็ได้ เพราะรัฐบาลให้ฟรี
21. ท่านทราบหรือไม่ว่าการค้างชำระหนี้เงินกู้คืน เมื่อครบกำหนดชำระจะต้องถูกปรับดอกเบี้ย คิดเพิ่มอีก 3 %
- () 1. ทราบ
 - () 2. ไม่ทราบ
22. การติดต่อชำระหนี้กับสหกรณ์ ท่านได้รับความสะดวกจากพนักงานสหกรณ์มากน้อยเพียงใด
- () 1. มาก
 - () 2. ปานกลาง
 - () 3. น้อย
23. ความสามารถในการชำระหนี้คืน เมื่อถึงกำหนดให้กับสหกรณ์
- () 1. สามารถชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนดได้เพียงบางส่วน (ระบุ).....
 - () 2. ไม่สามารถชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนด
24. ท่านไม่สามารถในการชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนด เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. มีเหตุจำเป็นต้องใช้จ่ายในครอบครัว ได้แก่ เจ็บป่วย
 - () 2. ผลผลิตได้น้อย ทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้
 - () 3. ราคาผลผลิตตกต่ำ
 - () 4. นำเงินไปลงทุนในการประกอบอาชีพต่อ
 - () 5. นำเงินกู้ไปใช้เพื่อการศึกษาของบุตรหลาน
 - () 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

25. ปัญหาและอุปสรรคที่ท่านไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้คืนได้

.....

.....

.....

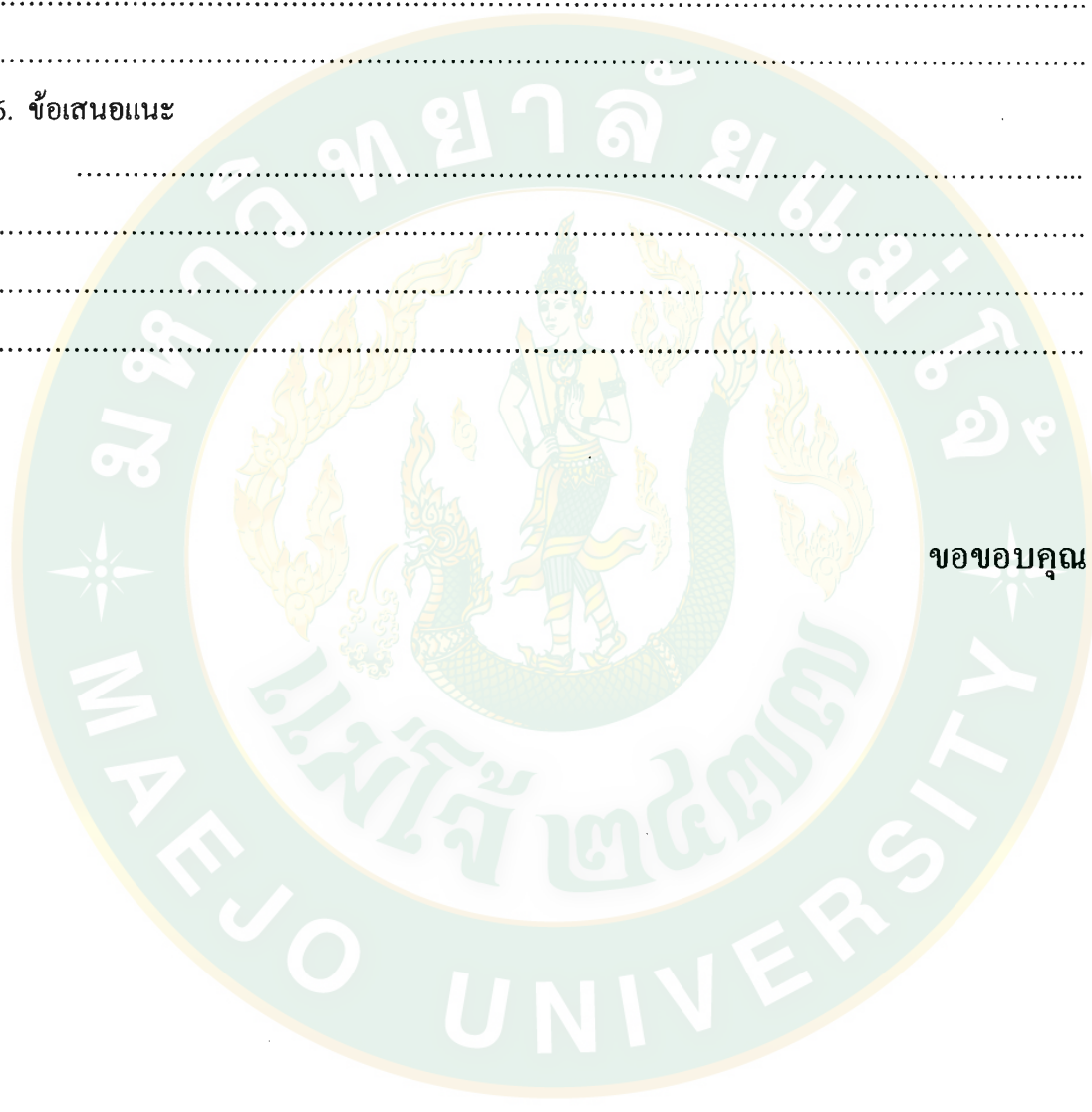
.....

26. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ – สกุล : นางสาวเกษมณี หลงมา
- วัน เดือน ปีเกิด : 16 ธันวาคม 2505
- จังหวัดที่เกิด : เชียงใหม่
- วุฒิการศึกษา : - มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนคาราวินาลัย จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2523
- ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (บัญชี) วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัด
เชียงใหม่ พ.ศ. 2528
- บริหารธุรกิจบัณฑิต (บัญชี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2535
- ประวัติการทำงาน - สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดแพร่ พ.ศ.2531–2534
- สำนักงานประถมศึกษาอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ.2531–2534
- วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
พ.ศ. 2537-ปัจจุบัน